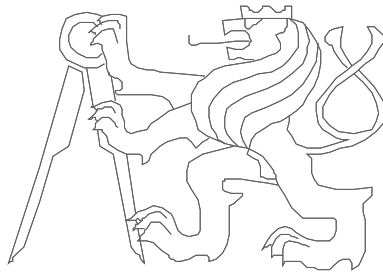

Pokročilé architektury počítačů

Úvod – část I.

Paralelizmus na úrovni instrukcí, vláken, programů a dat;
Časový a prostorový paralelizmus; Datová a řídicí závislost;
Bernsteinovy podmínky paralelizmu;

České vysoké učení technické, Fakulta elektrotechnická

Paralelizmus na úrovni instrukcí

- Paralelizmus na nejnižší úrovni – bit-level parallelism (šířka slova; součet dvou 64-bitových čísel v 32-bit mikroproc., sběrnice,..)
- Paralelizmus na úrovni instrukcí – Instruction level parallelism
 - Zřetězení (pipelining) – časový paralelizmus (sekvenční instr. proud)
 - Superskalární vykonávání (v širším smyslu) – prostorový paralelizmus

Zřetězení:

- Předpokládejme, že vykonání instrukce můžeme rozdělit do 5 stupňů:

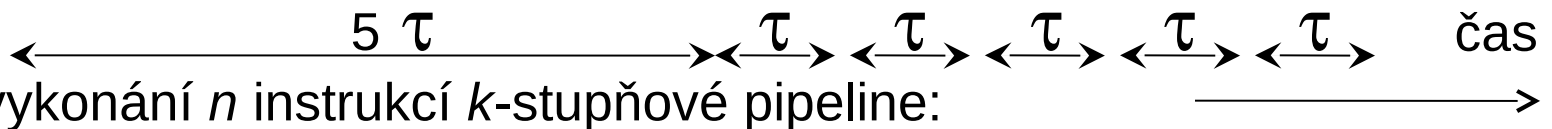

IF – Instruction Fetch, ID – Instr. decode (and Operand Fetch),
MEM – Memory Access, EX – Execute, WB – Write Back

a dále $\tau = \max \{ \tau_i \}_{i=1}^k$, kde τ_i je čas šíření (*propagation delay*) v *i*-tém stupni.

Paralelizmus na úrovni instrukcí - zřetězení

IF	I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7	I8	I9	I10
ID		I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7	I8	I9
EX			I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7	I8
MEM				I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7
ST					I1	I2	I3	I4	I5	I6
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

- Čas vykonání n instrukcí k -stupňové pipeline:

$$T_k = k \cdot \tau + (n - 1) \tau$$

Předpoklad: ideálně vyvážená pipeline

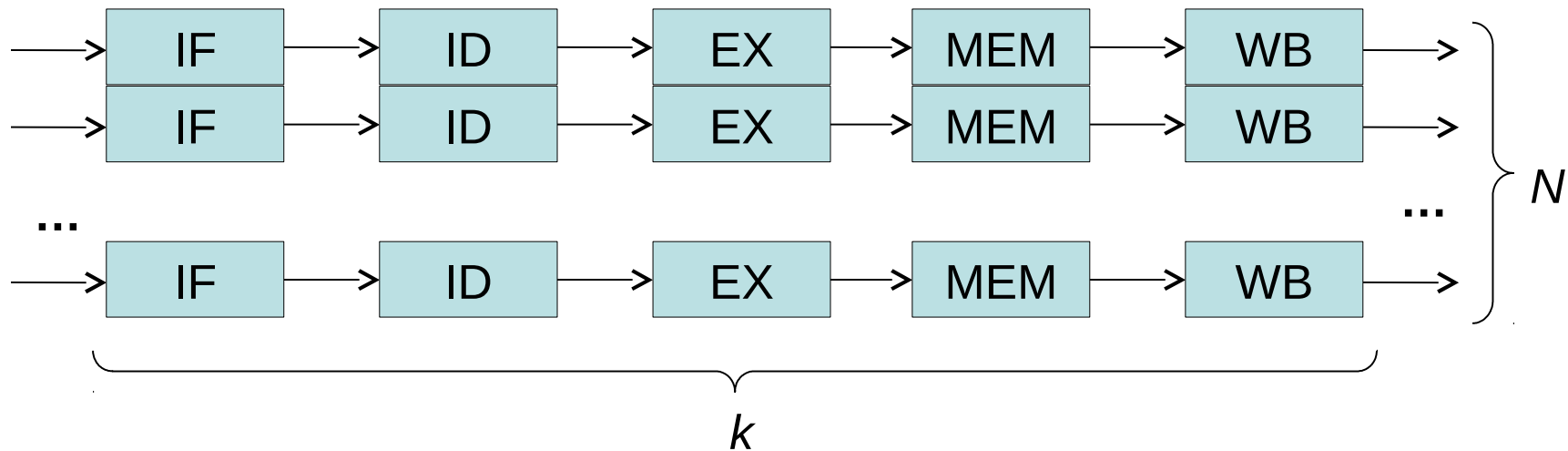
- Zrychlení: $S_k = \frac{T_1}{T_k} = \frac{nk\tau}{k\tau + (n-1)\tau}$ $\lim_{n \rightarrow \infty} S_k = k$

Paralelizmus na úrovni instrukcí - zřetězení

- Neredukuje čas vykonání individuální instrukce, právě naopak..
- Hazardy:
 - Strukturální (řešeny duplikací),
 - datové (důsledek datových závislostí) a
 - řídící (instrukce měnící PC)...
- Hazardy způsobují (mohou způsobovat) pozastavení vykonávání (stall) nebo vyprázdnění pipeline
- Pozn. : Hlubší pipeline (více stupňů) znamená méně hradel v každém stupni a tím pádem možnost zvýšit pracovní frekvenci procesoru..., avšak více stupňů znamená i vyšší režii (nutnost lépe řadit instrukce do pipeline)

Paralelizmus na úrovni instrukcí – zřetězení + superskalárnost

Zřetěžené superskalární vykonávání:

$$S_{k,N} = \frac{T_1}{T_{k,N}} = \frac{nNk\tau}{k\tau + (n-1)\tau} \quad \lim_{n \rightarrow \infty} S_{k,N} = Nk$$

- Sekvenční instrukční proud
- Datové závislosti jsou dynamicky zjišťovány hardwarem (vs. softwarem při kompilaci -> staticky: WLIV)

Paralelizmus na úrovni instrukcí

Podporované techniky ILP pro zvýšení stupně paralelizmu:

- Předání výsledků uvnitř pipeline (forwarding)
- Vykonávání mimo pořadí (out-of-order execution)
- Přejmenovávání registrů (register renaming)
- Spekulativní vykonávání (speculative execution)
- Předpovídání větvení (branch prediction)
- VLIW (Very Long Instruction Word) a EPIC – MIMD na nejnižší úrovni
- Detailněji v přednáškách č. 05 až 08...

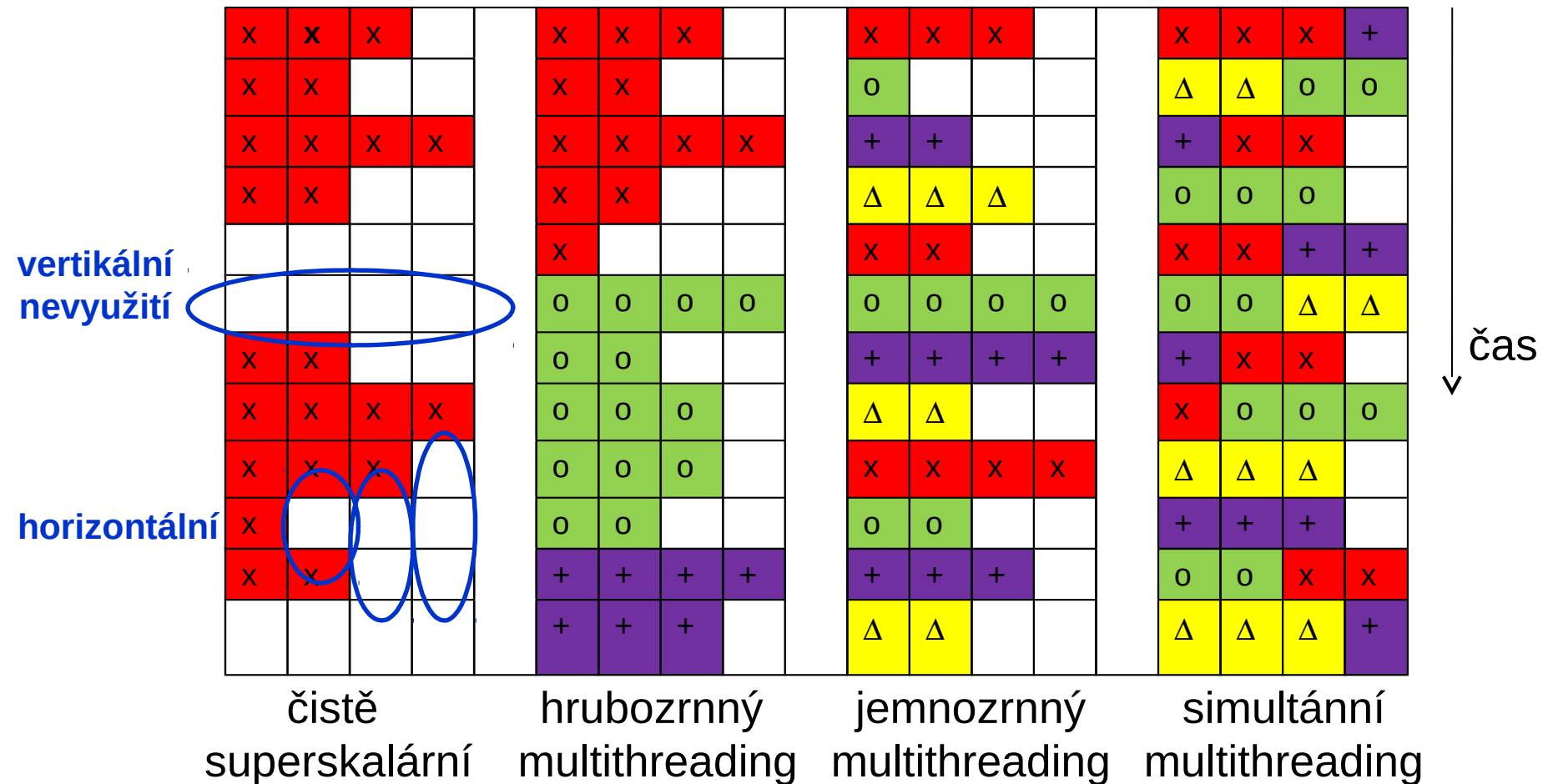
Paralelizmus na úrovni vláken

- Multithreading – vícero vláken sdílí funkční jednotky procesoru (jádra) – snaha využít nevyužité v porovnání s multiprocessingem
- Zvyšuje propustnost celého systému, ne individuálního vlákna
- Procesor (jádro) musí uchovávat stav každého vlákna – přepínání kontextu (kopie pracovních registrů - RF, GPR, PC, ...)
- Podpora virtuální paměti
- Schopnost přepínání vláken rychle vs. přepínání procesů
- Multithreading:
 - temporální (nebo také prokládaný – interleaved)
 - jemnozrnný
 - hrubozrnný
 - simultánní (nebo také hyperthreading – Intel) – vždy jemnozrnný

Paralelizmus na úrovni vláken

4-cestný superskalární procesor (TLP -> ILP):

využití sloty

Paralelizmus na úrovni vláken

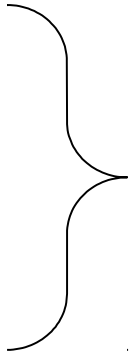
- Čistě superskalární – limitován nedostatkem ILP, dlouhé prostoje při výběru instrukcí a dat z paměti (instruction L2 cache miss)
- Hrubozrnný MT – dlouhé prostoje odstraněny přepínáním vláken; prázdné cykly (start-up perioda) a nevyužití všech prostředků (výkonných jednotek) zůstává;
- Jemnozrnný MT – přepínání v každém cyklu; nevyužití všech prostředků zůstává; pozastavená vlákna jsou ignorována;
- Simultánní MT – přepínání v každém cyklu; souběžné vykonávání více než jednoho vlákna; využití všech prostředků je dáno požadavky vláken

Paralelizmus na úrovni úloh

- TLP (Task-level parallelism) také též funkční nebo řídicí paralelizmus – softwarový pohled
- multiprocessing jako podpora TLP – softwarový (multitasking) i hardwarový pohled (symetrický / asymetrický; těsně / volně vázaný,..) - HW prostředky jsou pro vlákna rozděleny, avšak SMT možný (procesor Intel Core i7-980X: 6 jader, 2 vlákna/jádro simultánně)

- TLP: SPMD program:

```
if CPU_ID == 0
  then do task "A"
else if CPU_ID == 1
  then do task "B"
end if
```


Každý procesor (jádro) rozpozná své ID a vykoná pouze svou část programu

Paralelizmus na úrovni úloh

- TLP MPMD program: rozdělení programu na moduly (vzájemně komunikující!) – náročné vědecké aplikace, ale také klient-server aplikace;
- Klíčové prvky:
 - komunikace mezi uzly (z hardwarové stránky) nebo procesy či vlákny (ze softwarové stránky)
 - vzájemná synchronizace
- Podle míry komunikace se HPC programy spouštějí na:
 - těsně vázaných procesorech (MPP)
 - volně vázaných procesorech (Cluster, Grid)
- Běh nezávislých programů

Paralelizmus na úrovni dat

- identické operace nad množinou dat (SIMD)
- rozdělení dat jednotlivým uzlům (procesům):

```
for i from lower_limit to upper_limit  
  do a[i] = b[i] + c[i]
```

} Každý procesor
(jádro) má jiný dolní
a horní limit =
pracuje s jinými daty

- paralelizmus – explicitně vyjádřen (OpenMP), implicitní (kompilátory)
- podpora programovacími jazyky

Závislosti v programech

- Podmínkou paralelního vykonání více programových segmentů – nezávislost od ostatních segmentů
- Vyjádření závislostních relací – teorie grafů
 - Uzly – příkazy (segmenty)
 - Hrany (vždy orientované) – relace mezi uzly

Analýza grafu – zjištění existence paralelizmu

Tři typy závislostí:

- Datová – indikuje vztahy následnosti mezi příkazy
- Zdrojová – zdroje daného systému (konflikty sdílených zdrojů – registry, paměť, ALU, FPU, procesory...)
- Řídicí – pořadí vykonávání příkazů se nedá určit před spuštěním programu (podmíněné skoky, iterace)

Datová závislost

- Datová:

- Toková závislost (true dependency)
- Toková antizávislost (anti-dependency)
- Výstupní závislost (output dependency)
- Vstupně-výstupní závislost
- Neznámá závislost

Na úrovni
instrukcí při
realizaci
pipeline

Při návrhu
paralelního
programu

- Toková závislost (Read-after-Write: RAW) $S1 \rightarrow S2$:
S2 je tokově závislý od S1 pokud \exists vykonávací cesta z S1 do S2 a
nejméně jeden výstup S1 se přivádí do S2. Zápis: $O(S1) \cap I(S2)$, $S1 \rightarrow S2$
- Toková antizávislost (Write-After-Read: WAR) $S1 \not\rightarrow S2$:
 $I(S1) \cap O(S2)$, $S1 \rightarrow S2$
- Výstupní závislost (Write-after-Write: WAW) $S1 \overset{\ominus}{\rightarrow} S2$:
 $O(S1) \cap O(S2)$, $S1 \rightarrow S2$ (vytvářejí tu samou výstupní proměnnou)

Datová závislost

- Vstupně-výstupní závislost $S1 \xrightarrow{V/V} S2$
když oba V/V příkazy (read, write) se odkazují na tentýž soubor (ne proměnnou)
- Neznámá závislost – závislostní relace se nedá určit
 - Index proměnné je sám indexován
 - Proměnná se objevuje více než jednou s indexy, které mají rozdílné koeficienty smyčkové proměnné
 - Index v smyčkové proměnné je nelineární
 - Apod.

Datová závislost

P1: $C = D * E$

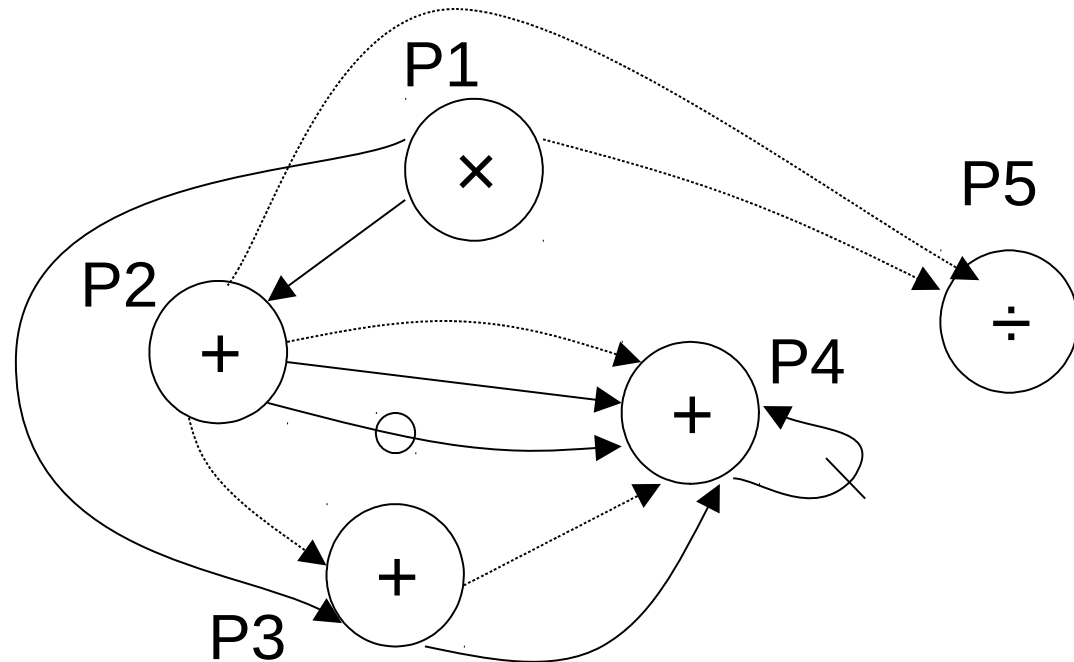
P2: $M = G + C$

P3: $A = B + C$

P4: $M = A + M$

P5: $F = G / E$

Případně je možné k šipkám místo značek psát: WAW, RAW, WAR, I/O

Plné čáry – datová závislost, Přerušované – zdrojová

Datová závislost

$$P1: C = D * E$$

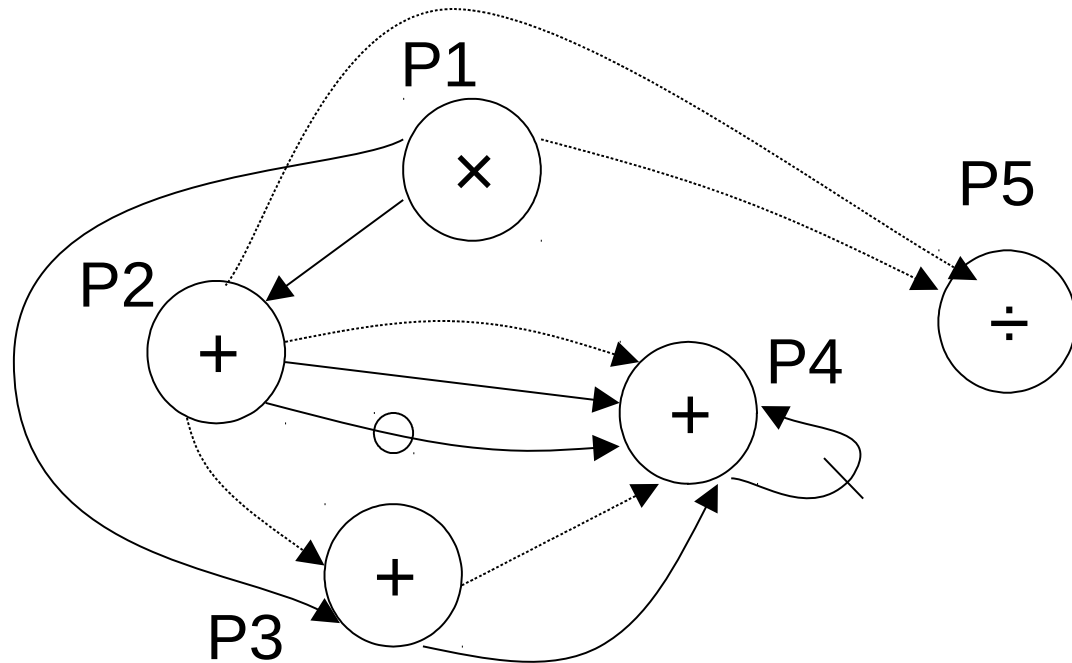
$$P2: M = G + C$$

$$P3: A = B + C$$

$$P4: M = A + M$$

$$P5: F = G / E$$

Případně je možné k šipkám místo značek psát: WAW, RAW, WAR, I/O

Pamatujte, že tohle nemusí být jen jedna operace.. Dívejme se obecněji..!

Plné čáry – datová závislost, Přerušované – zdrojová

Bersteinovy podmínky paralelizmu

- Určují kdy se mohou vykonat dva procesy paralelně v smyslu prostorového paralelizmu
(proces – softwarová entita zodpovídající abstrakci programového fragmentu na různých úrovních zpracování)
- I – vstupní množina procesu (\forall proměnné potřebné k vykonání procesu)
- O – výstupní množina procesu (generované procesem)
- Procesy P_i a P_j můžeme vykonat paralelně ($P_i \parallel P_j$) pokud:
 $[I(P_i) \cap O(P_j)] \cup [O(P_i) \cap I(P_j)] \cup [O(P_i) \cap O(P_j)] = \emptyset$
- $P_1 \parallel P_2 \parallel \dots \parallel P_k$ tehdy a jen tehdy, pokud $P_i \parallel P_j$ pro $\forall i \neq j$
- Komutativnost platí ($P_i \parallel P_j = P_j \parallel P_i$)
- Tranzitivnost neplatí ($P_i \parallel P_j \wedge P_j \parallel P_k$ neimplikuje $P_i \parallel P_k$)
- Asociativnost platí ($[P_i \parallel P_j] \parallel P_k = P_i \parallel [P_j \parallel P_k]$)

Bersteinovy podmínky paralelizmu

Prog. fragment	Všechny dvojice	Všechny trojice
P1: $C = D * E$	$P1 \parallel P4, P1 \parallel P5$	$P1 \parallel P4 \parallel P5$
P2: $M = G + C$	$P2 \parallel P3, P2 \parallel P5$	$P2 \parallel P3 \parallel P5$
P3: $A = B + C$	$P3 \parallel P5$	X
P4: $M = A + M$	$P4 \parallel P5$	X
P5: $F = G / E$	X	X

Bersteinovy podmínky jsou nutnými podmínkami paralelizmu, ne však postačujícími...
 Před vykonáním P_j musejí být všechny předchozí závislé (i nepřímo) P_i ($i < j$) vykonány!

Pokud $P_i \parallel P_j \Rightarrow$ současně, nebo v libovolném pořadí

Nemůžeme vykonat
postupnost:

1. $P1 \parallel P4 \parallel P5$
2. $P2 \parallel P3$

Můžeme však:

1. $P1$
2. $P2 \parallel P3$
3. $P4 \parallel P5$

Nebo:

1. $P1$
2. $P2 \parallel P3 \parallel P5$
3. $P4$

Nebo:

1. $P1 \parallel P5$
2. $P2 \parallel P3$
3. $P4$

Bersteinovy podmínky paralelizmu

Prog. fragment

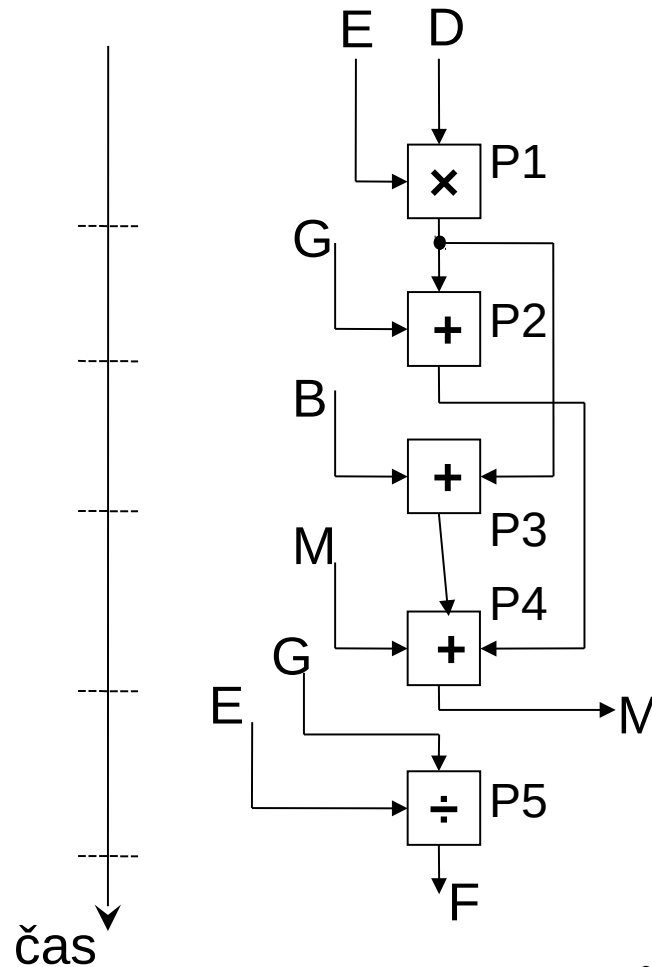
P1: $C = D * E$

P2: $M = G + C$

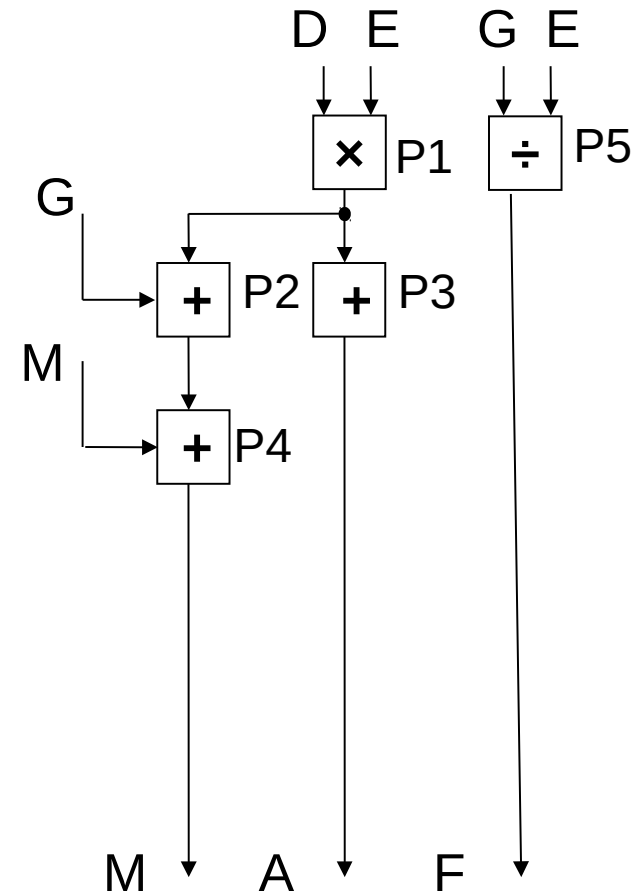
P3: $A = B + C$

P4: $M = A + M$

P5: $F = G / E$

sekvenčně: 5 kroků

paralelně: 3 kroky

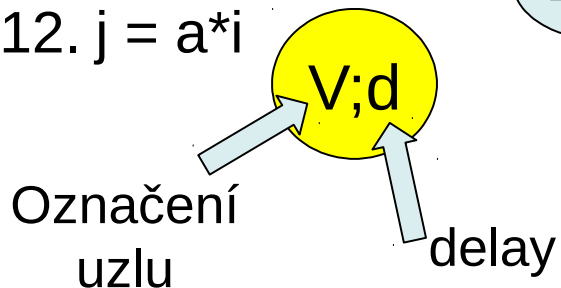
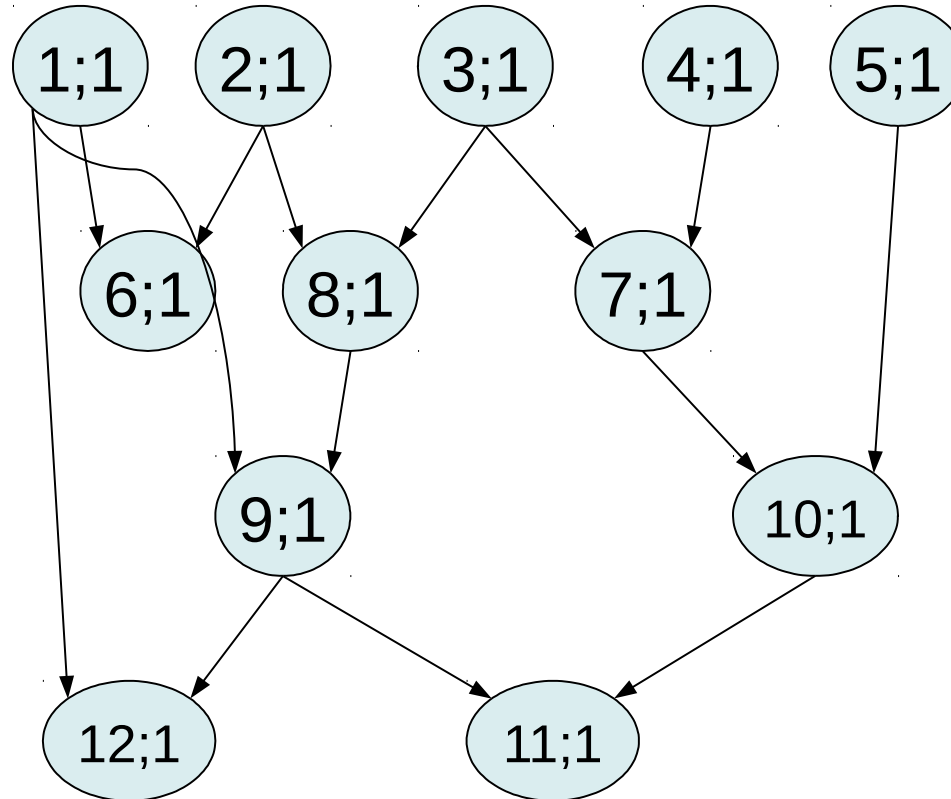
Úvodní příklad

1. $a = 1$
2. $b = 2$
3. $c = 3$
4. $d = 4$
5. $e = 5$
6. $f = a * b$
7. $g = c * d$
8. $h = b - c$
9. $i = a + h$
10. $b = g + e$
11. $c = b * i$
12. $j = a * i$

Realizujme program na dvou-procesorovém systému obsahujícím dvou-cestný procesory schopné vydávat jednu instrukci přístupu do paměti a jednu aritmetickou operaci za jeden cyklus. Latence komunikace mezi procesory necht' je $L=2$ cykly. Komunikace je neblokující.

Úvodní příklad

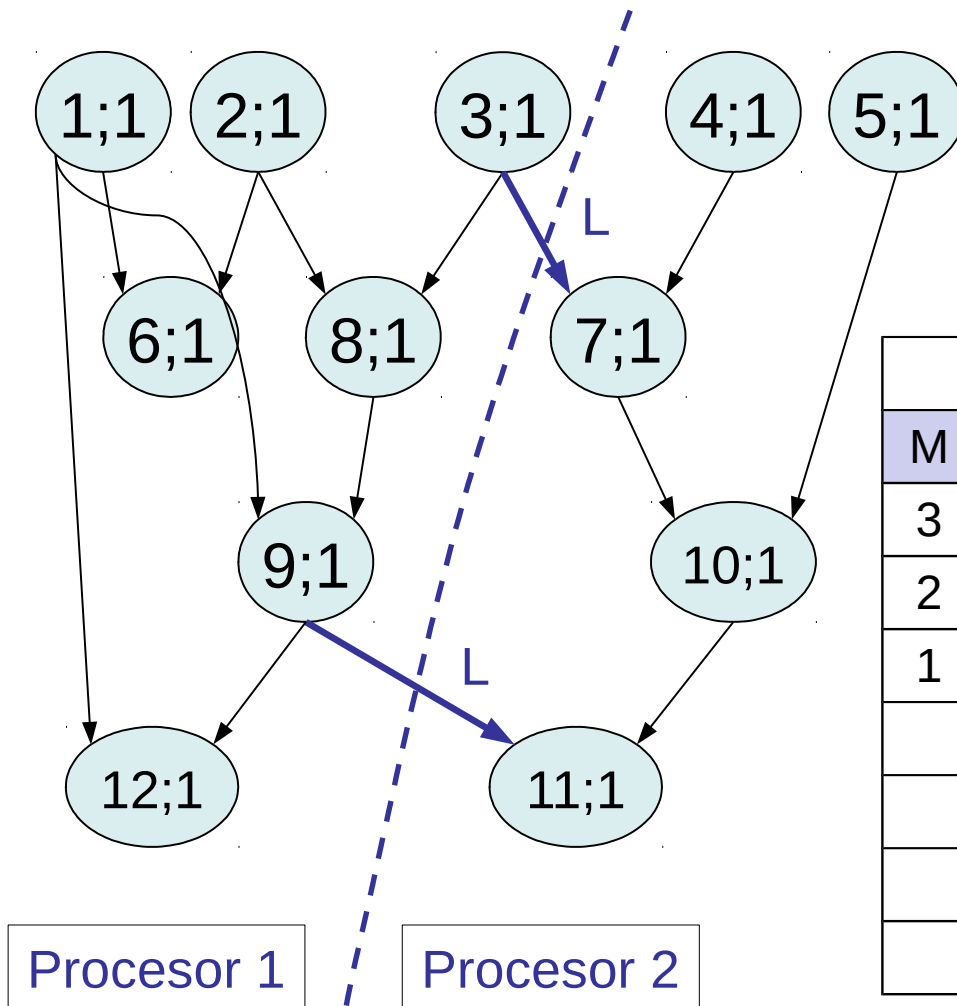
1. $a = 1$
2. $b = 2$
3. $c = 3$
4. $d = 4$
5. $e = 5$
6. $f = a * b$
7. $g = c * d$
8. $h = b - c$
9. $i = a + h$
10. $b = g + e$
11. $c = b * i$
12. $j = a * i$

Váha uzlu je mírou množství práce přiřazené tomuto uzlu. Nejjednodušší mírou je počet instrukcí (příp. doba vykonání uzlu - počet cyklů).

Úvodní příklad

1. $a = 1$
2. $b = 2$
3. $c = 3$
4. $d = 4$
5. $e = 5$
6. $f = a * b$
7. $g = c * d$
8. $h = b - c$
9. $i = a + h$
10. $b = g + e$
11. $c = b * i$
12. $j = a * i$

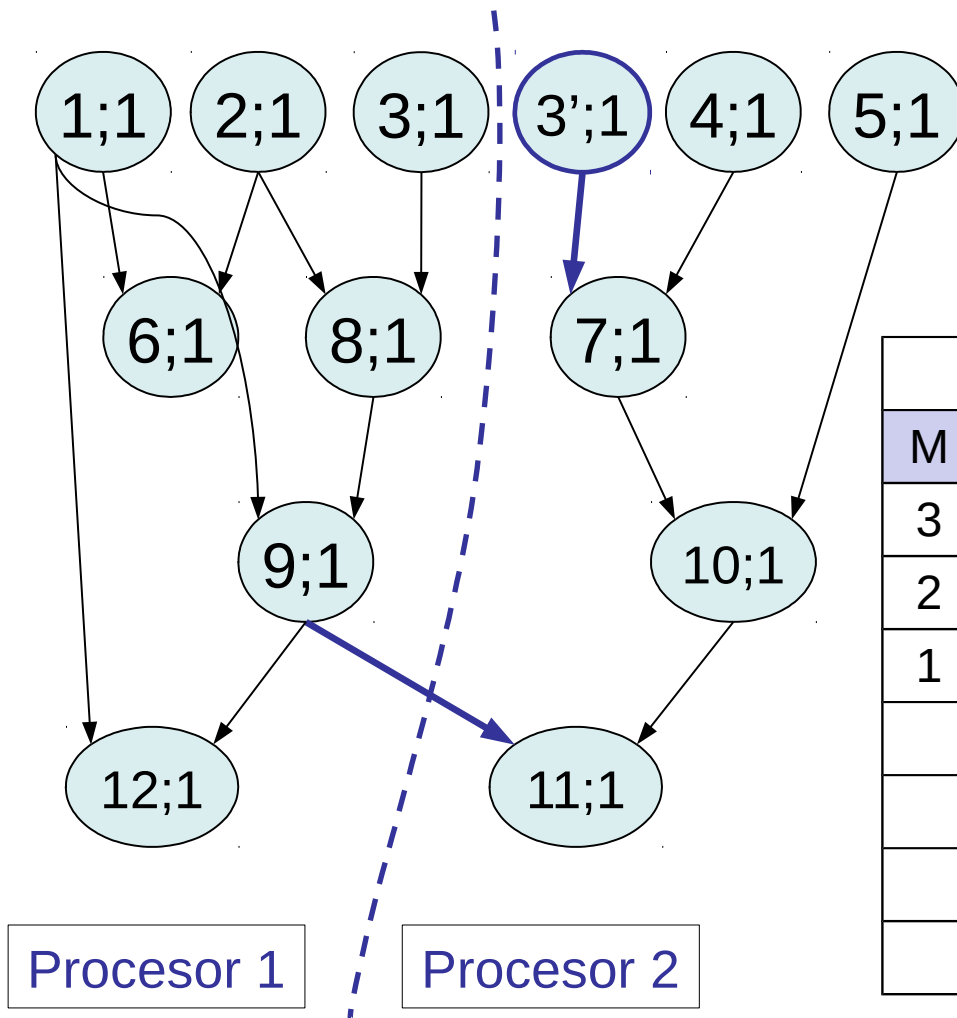

M – memory
 C – compute
 S – send
 R – receive

P1				P2			
M	C	S	R	M	C	S	R
3				4			
2		3		5			3
1	8	3					3
	9				7		
	12	9			10		9
	6	9					9
				11			

Úvodní příklad

1. $a = 1$
2. $b = 2$
3. $c = 3$
4. $d = 4$
5. $e = 5$
6. $f = a * b$
7. $g = c * d$
8. $h = b - c$
9. $i = a + h$
10. $b = g + e$
11. $c = b * i$
12. $j = a * i$

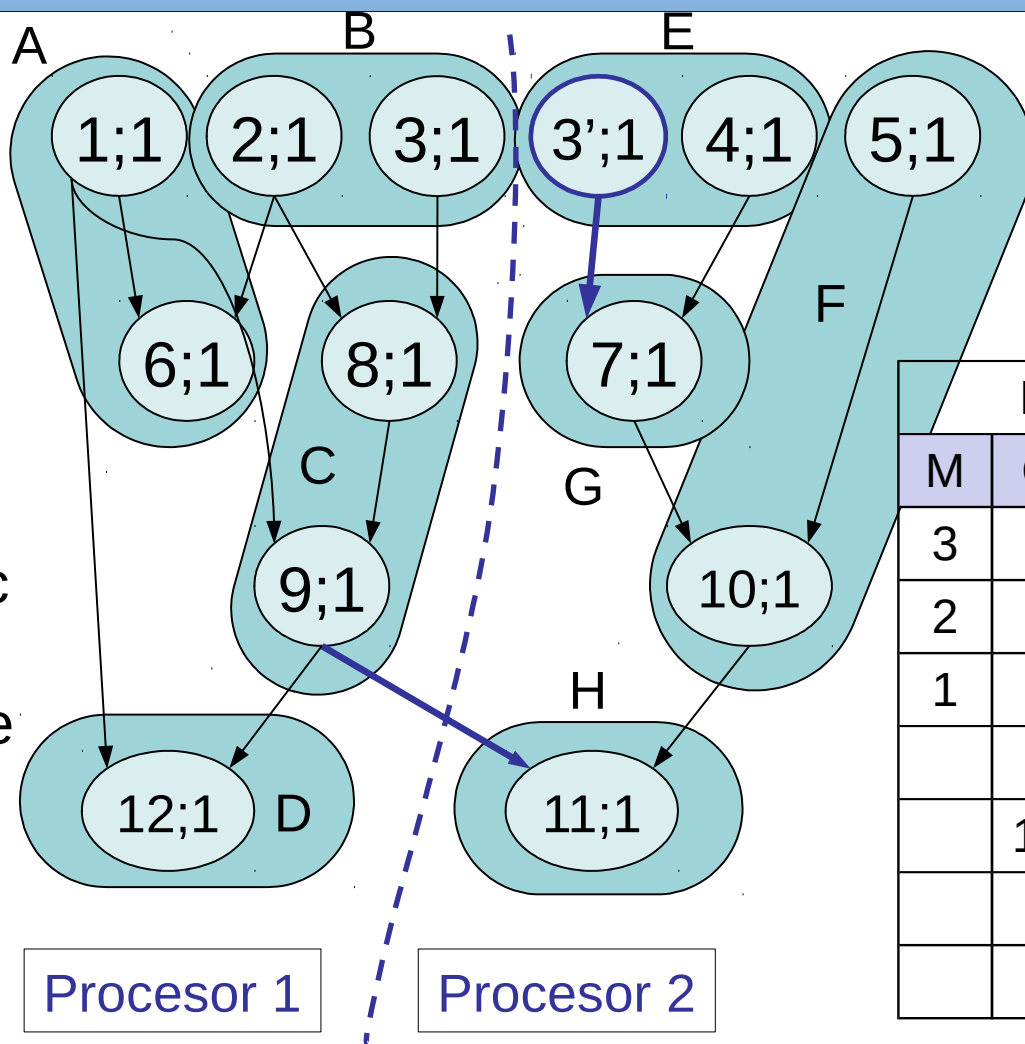

Duplikace uzlů může přinést značné zrychlení..

P1				P2			
M	C	S	R	M	C	S	R
3				4			
2				3			
1	8			5	7		
	9				10		
	12	9					9
	6	9					9
					11		

Úvodní příklad

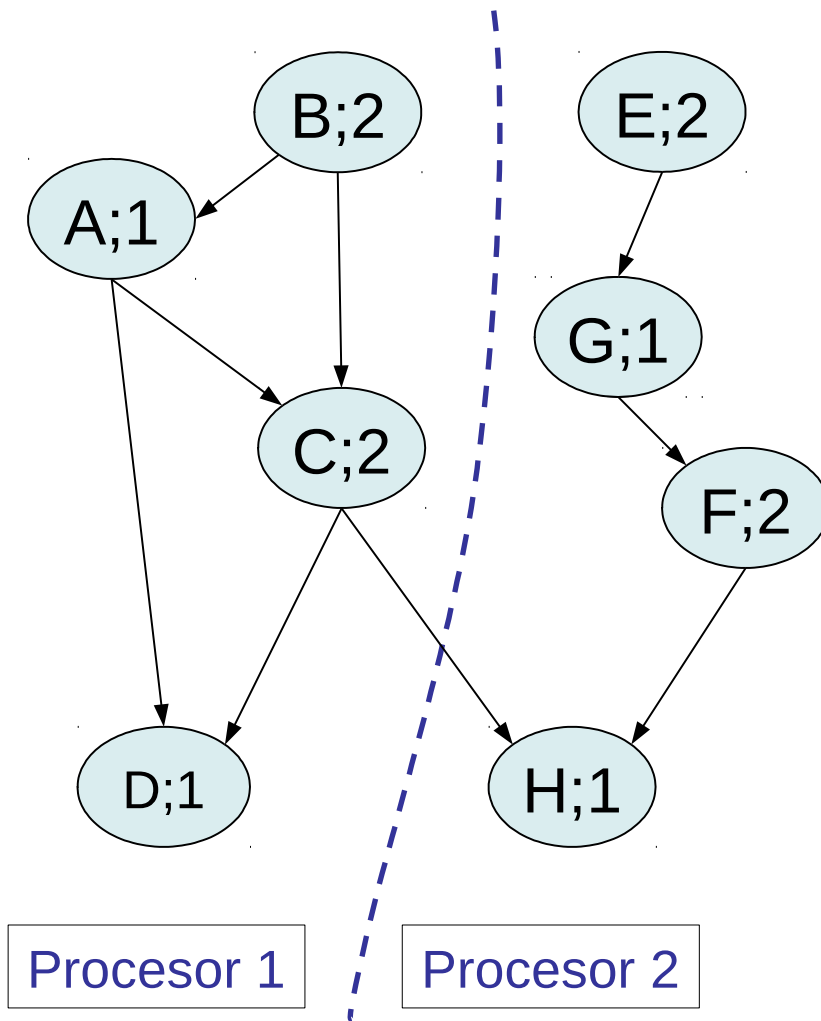
1. $a = 1$
2. $b = 2$
3. $c = 3$
4. $d = 4$
5. $e = 5$
6. $f = a * b$
7. $g = c * d$
8. $h = b - c$
9. $i = a + h$
10. $b = g + e$
11. $c = b * i$
12. $j = a * i$

P1				P2			
M	C	S	R	M	C	S	R
3				4			
2				3			
1	8			5	7		
	9				10		
	12	9					9
	6	9					9
				11			

Úvodní příklad

1. $a = 1$
2. $b = 2$
3. $c = 3$
4. $d = 4$
5. $e = 5$
6. $f = a * b$
7. $g = c * d$
8. $h = b - c$
9. $i = a + h$
10. $b = g + e$
11. $c = b * i$
12. $j = a * i$

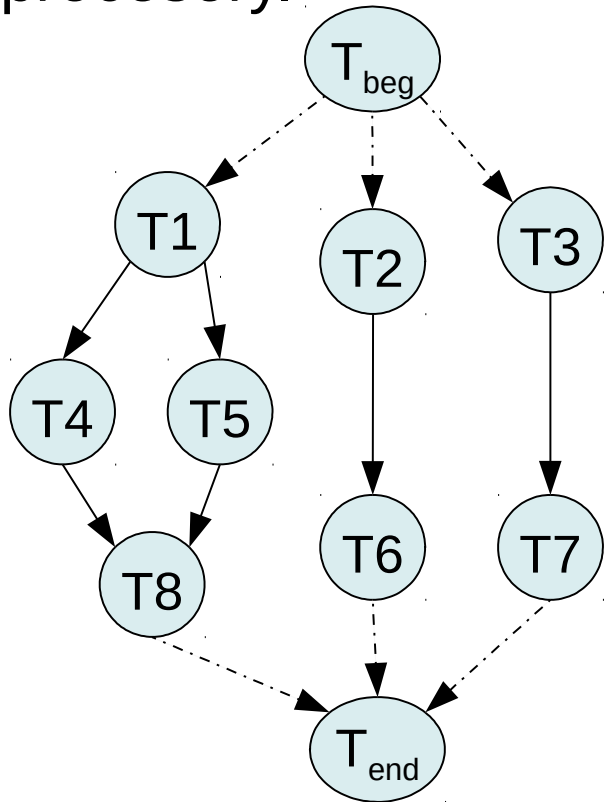

Zrnové balení může přinést značné zjednodušení rozvrhování při zachování zrychlení..

P1			P2		
C	S	R	C	S	R
B			E		
B			E		
A			G		
C			F		
C			F		
D	C				C
	C				C
			H		

Úvodní příklad č.2

Mějme tři ekvivalentní procesory.

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
3	5	7	3	6	8	7	5

T1,T4	T1,T5	T2,T6	T3,T7	T4,T8	T5,T8
2	6	2	5	3	1

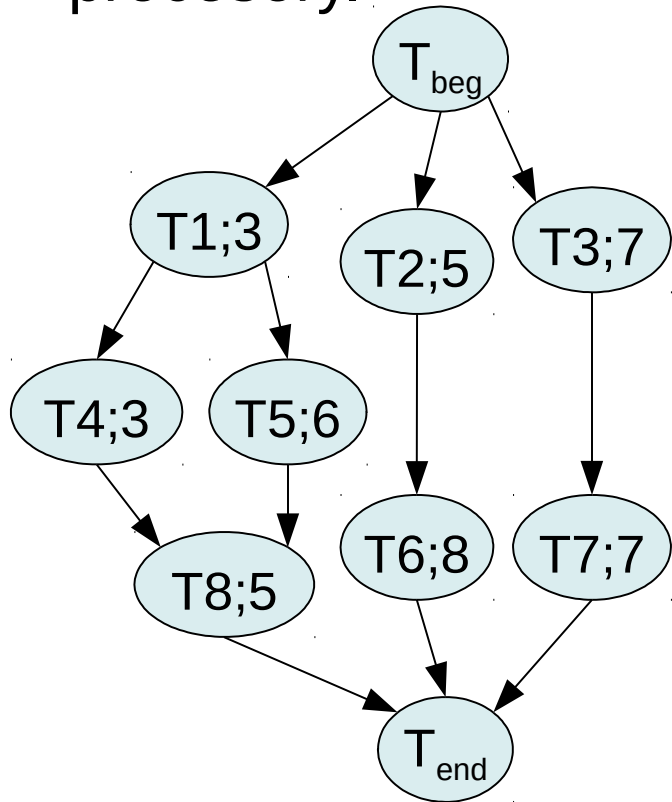
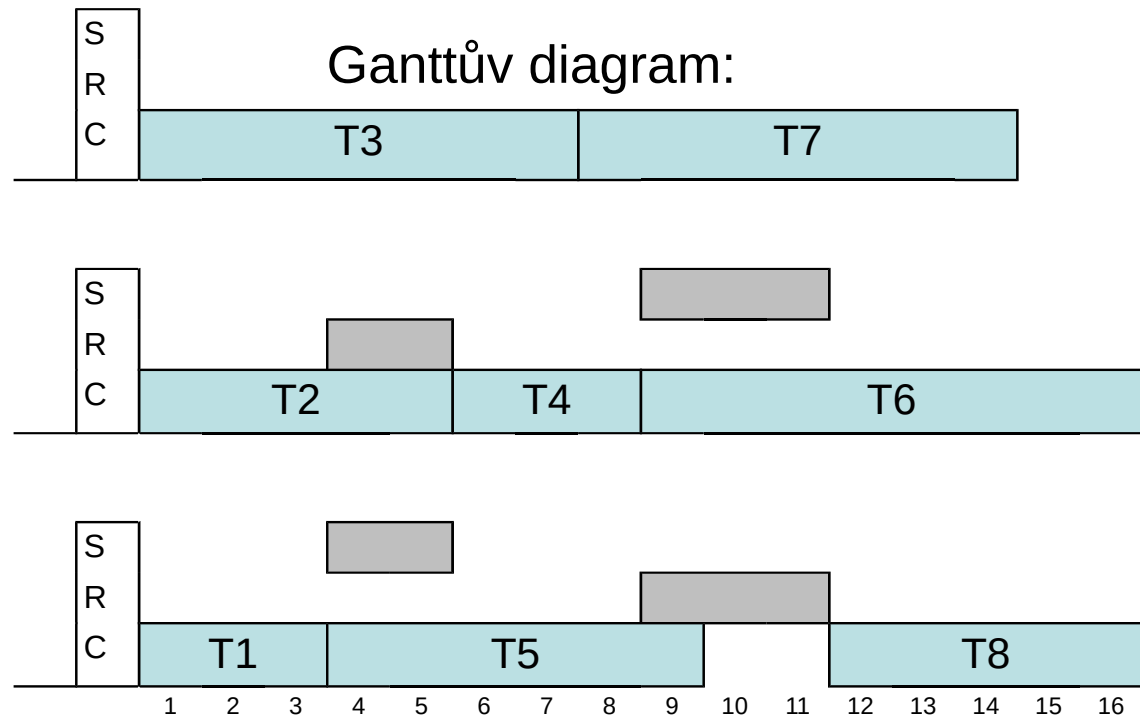
Jak rozdělíme jednotlivé úkoly těmto třem procesorům ???

Úvodní příklad č.2

Mějme tři ekvivalentní procesory.

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
3	5	7	3	6	8	7	5

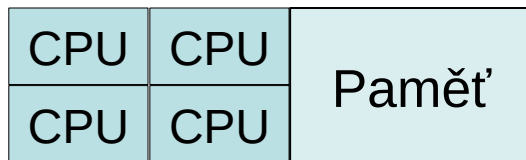
T1,T4	T1,T5	T2,T6	T3,T7	T4,T8	T5,T8
2	6	2	5	3	1

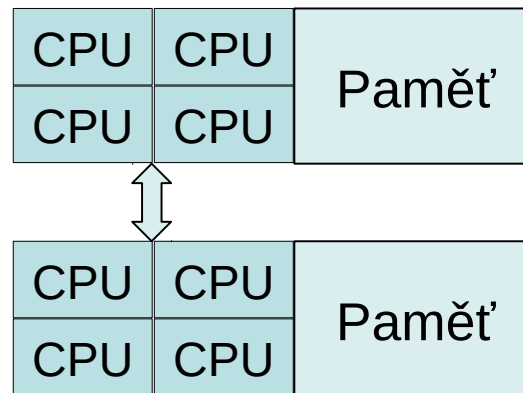
$$S = 44 / 16 = 2,75$$

Paměťové architektury paralelních počítačů

- **Systemy se sdílenou pamětí (SMS)** – schopnost přistoupit do celé paměti všem procesorům (globální adresní prostor), sdílení paměťových zdrojů, komunikace paměť-CPU geometricky narůstá při zvyšování počtu CPU, taktéž zachování paměťové koherence...
 - **UMA** (Uniform Memory Access) – shodný čas přístupu do paměti, SMP (Symetric Multiprocessor), CC-UMA (Cache Coherent UMA)
 - **NUMA** (Non-Uniform) – různý čas přístupu; spojením několika SMP – kdy jeden SMP uzel může přímo přistupovat do paměti jiného; když zachovává Cache Coherency – CC-NUMA

UMA

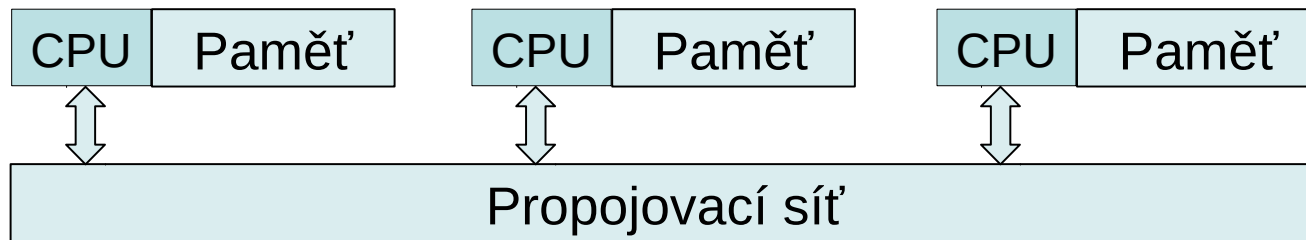

NUMA, RMA (Remote Memory Access)

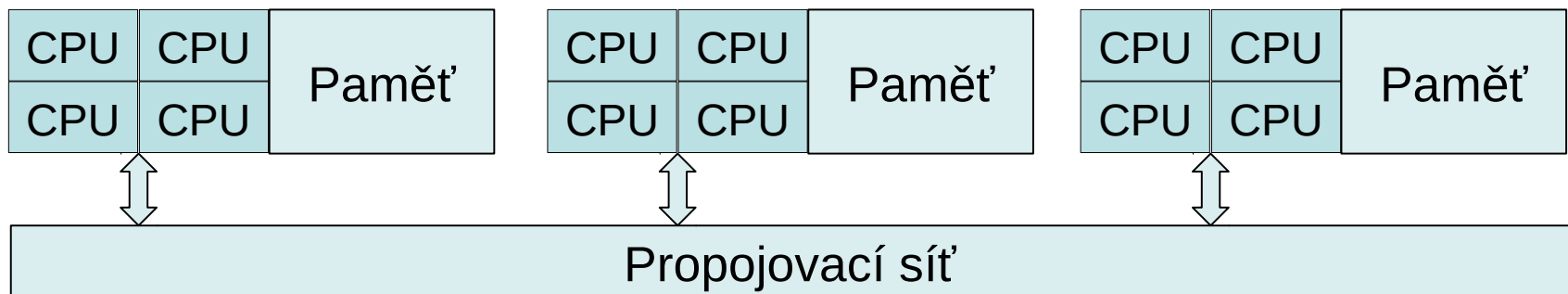
DSM (Distributed Shared Memory) –
DGAS (D. Global Address Space)

Paměťové architektury paralelních počítačů

- **Systemy s distribuovanou pamětí (DMS)** – vlastní lokální paměťový prostor, vlastní fyzická paměť; komunikace a synchronizace zajištěna na úrovni programátora; škálovatelnost se zvětšujícím se počtem CPU; NORMA (No RMA)

- **Hybridní (distribuovaná + sdílená)**

Programovací modely

Abstrakce nad hardwarem a paměťovou architekturou;
Není nutně svázáno s konkrétní architekturou..

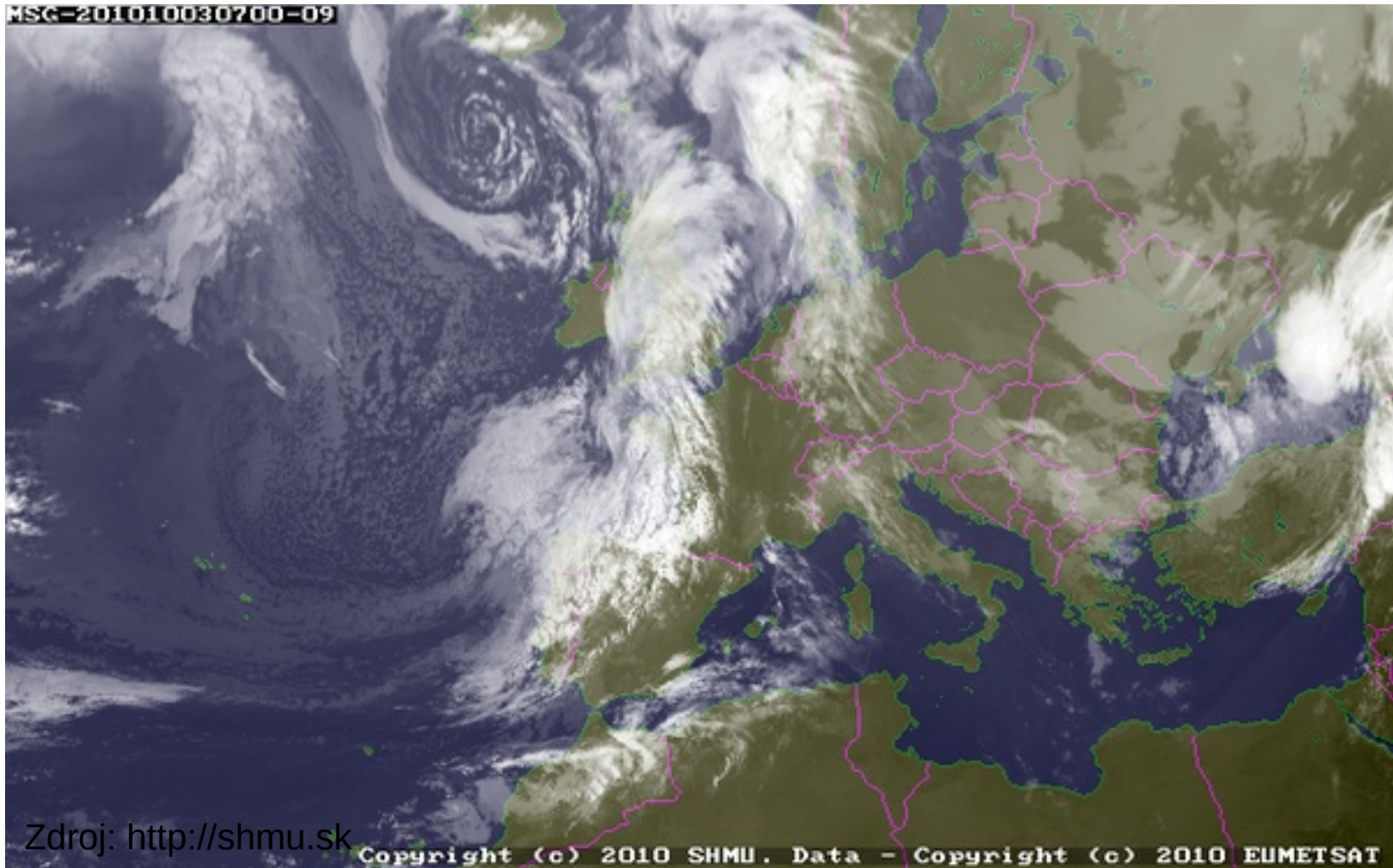
- **Sdílená paměť** – úlohy sdílejí společný adresní prostor, asynchronní čtení a zápis; zámky, semaforey,..; není potřebná explicitní komunikace při vyměňování dat; Kde jsou uložena data, se kterými procesor pracuje?
- **Vlákna** – Posix Threads (Pthreads) – velmi explicitní paralelizmus – program musí být navržen „paralelně“; OpenMP – paralelizmus vyjádřen direktivy.

Programovací modely

- **Posílání zpráv** – výměna dat posíláním a přijímáním zpráv; také pro SMS nejen DMS; Jaká musí být maximální latence komunikace, aby se nedegradoval výkon?
- **Datově paralelní** – zaměřujeme se na paralelní vykonávání operací nad datovými množinami; vhodné jak pro SMS tak DMS; podpora jak v jazycích (HPF – High Performance Fortran) tak direktivách kompilátoru (OpenMP),
- **Hybridní** – kombinace předchozích obvykle vedoucí na SPMD (Single Program Multiple Data), pro náročné aplikace MPMD.

Návrh paralelního programu - rozvrhování

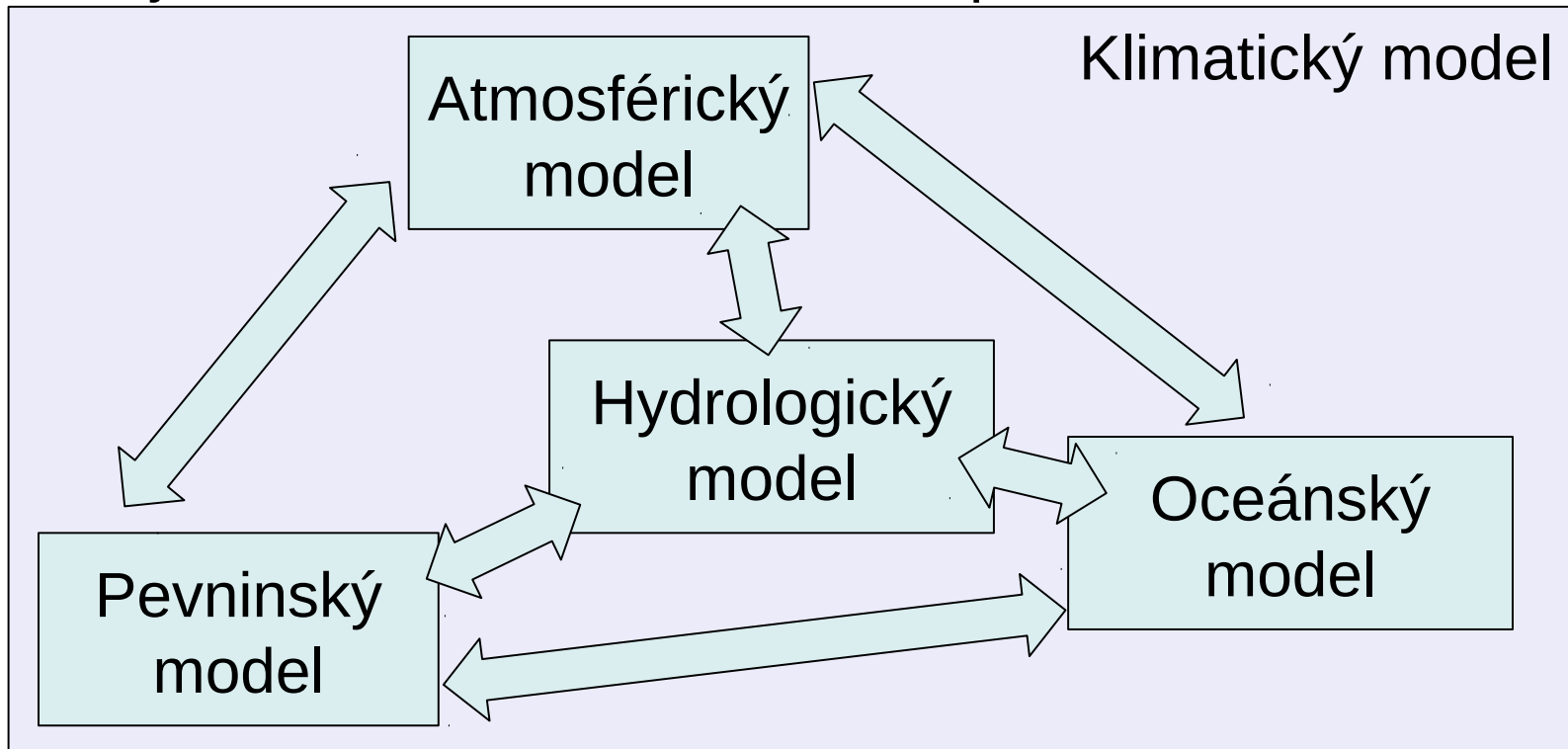
Rozvrhování (Scheduling)

Návrh paralelního programu - rozvrhování

Rozvrhování (Scheduling)

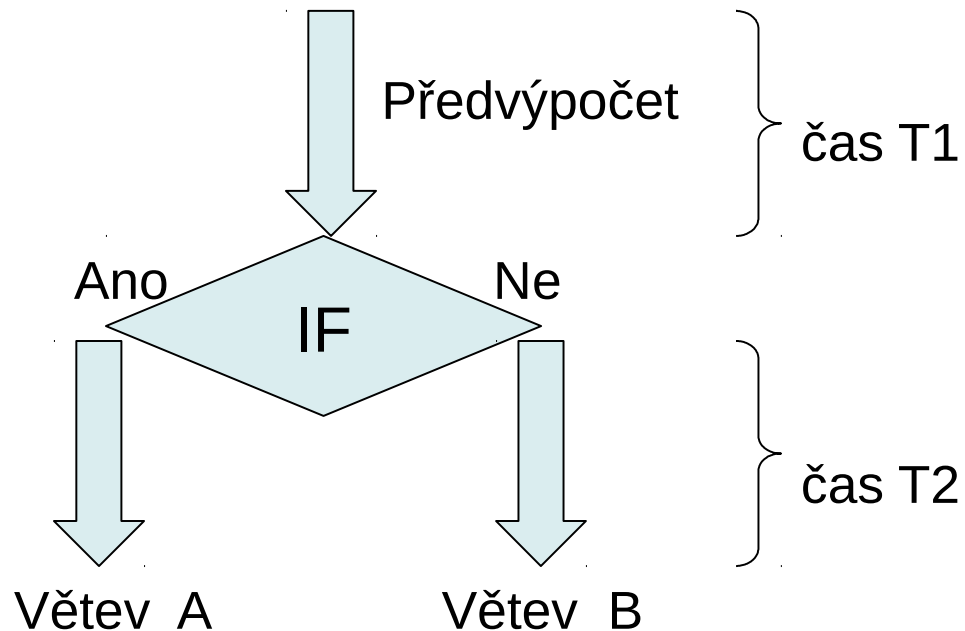
- Pohled shora (funkční dekompozice): Cílem je rozdělit program do množiny paralelně proveditelných úloh s ohledem na vzájemnou komunikaci; možno aplikovat rekurentně

Návrh paralelního programu - rozvrhování

Rozvrhování (Scheduling)

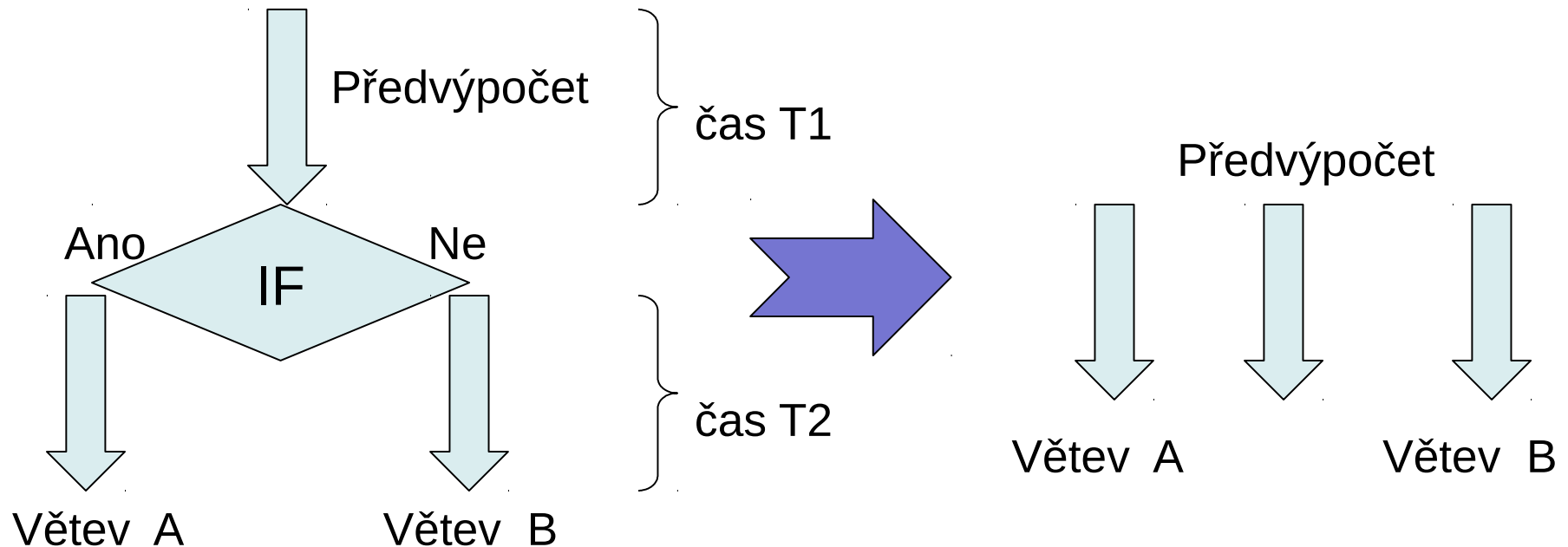
- Speklativní dekompozice

Návrh paralelního programu - rozvrhování

Rozvrhování (Scheduling)

- Spekulativní dekompozice

Rozvrhování (Scheduling)

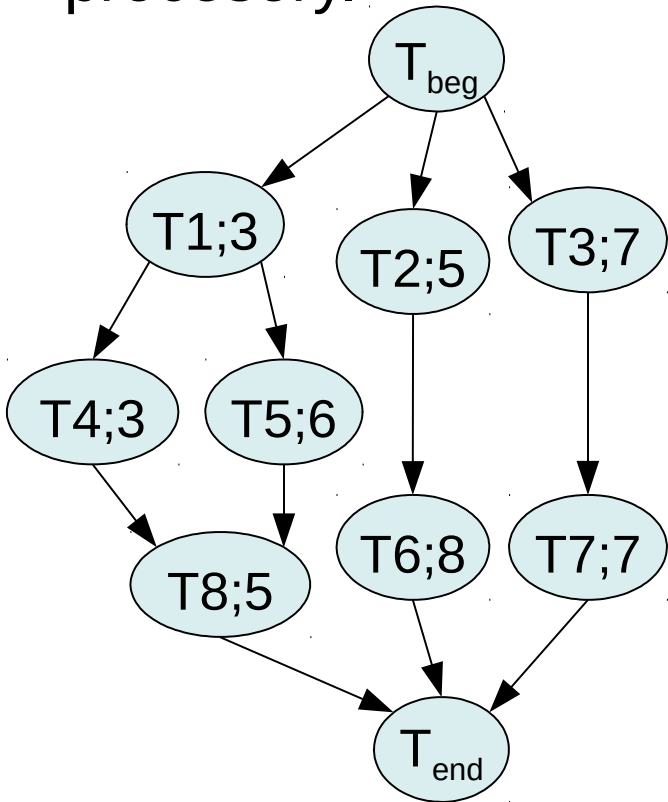
- Pohled zdola: Cílem je seskupit sekvenčně prováděné instrukce, příkazy, programové fragmenty bez návaznosti na jiné (jedna linie toku instrukcí) – zrnové balení na nejnižší úrovni, a pak příp. pokračovat podle určité strategie v zrnovém balení s ohledem na komunikaci (viz úvodní příklady).
- Cílem mít co největší soudržnost a co nejmenší spřaženost.
- Kompilátor vs. programátor.
- Zohlednění paměťové architektury.
- Homogenní vs. heterogenní počítačový systém.
- Scheduling také jako algoritmus přidělování zdrojů systému (množství úloh a málo CPU..).

Úvodní příklad č.2 – rozvrhování / mapování / vyvažování zátěže

Mějme tři ekvivalentní procesory.

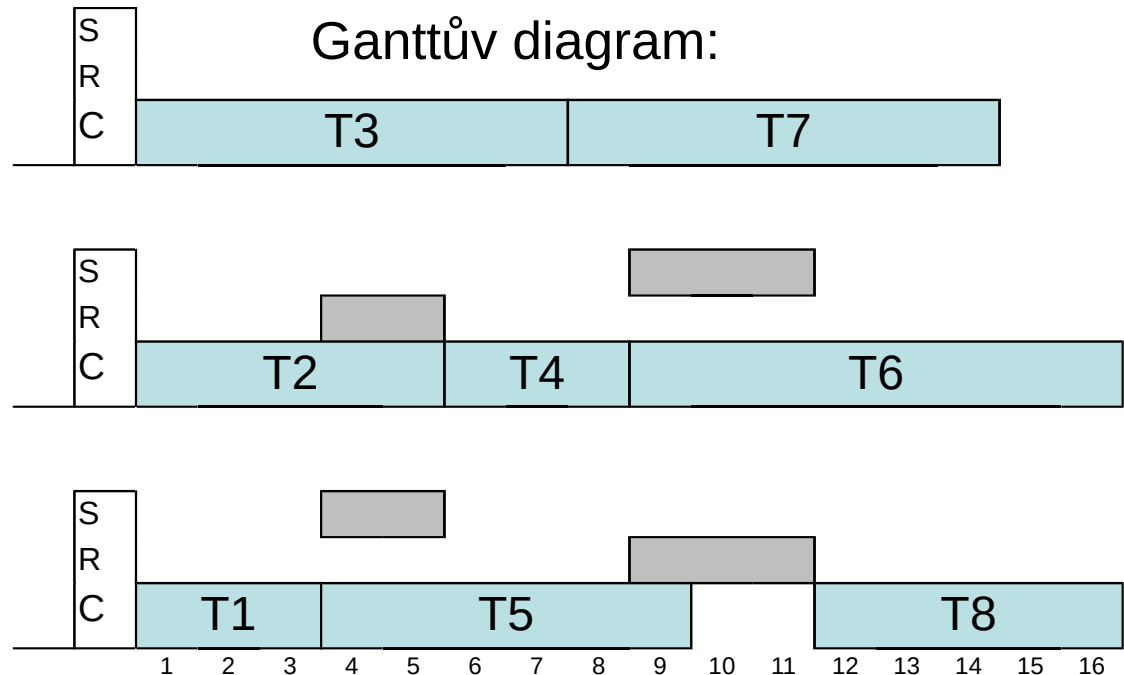
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
3	5	7	3	6	8	7	5

T1,T4	T1,T5	T2,T6	T3,T7	T4,T8	T5,T8
2	6	2	5	3	1

$$S = 44 \text{ sec} / 16 \text{ sec} = 2,75$$

Ganttův diagram:

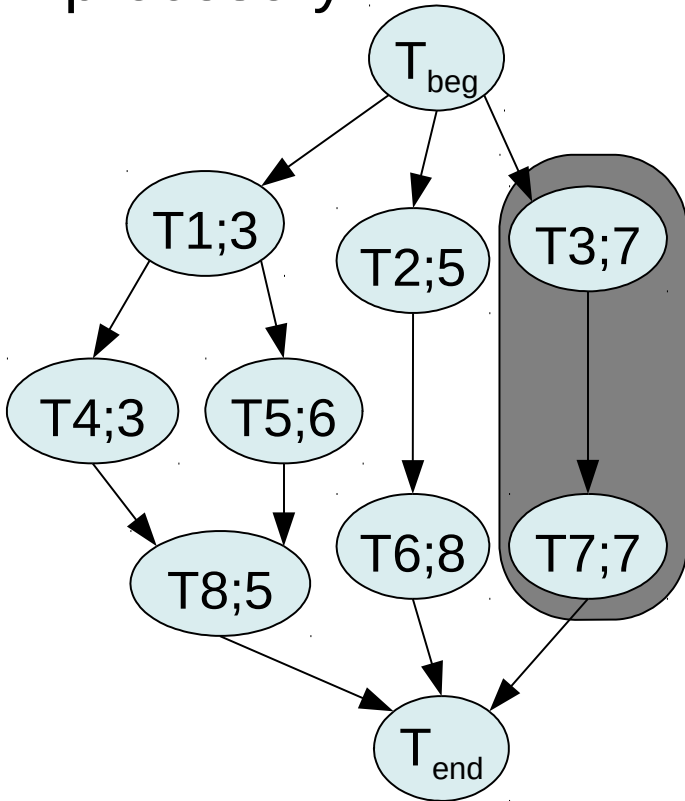

Úvodní příklad č.2 – rozvrhování / mapování / vyvažování zátěže

Mějme tři ekvivalentní procesory.

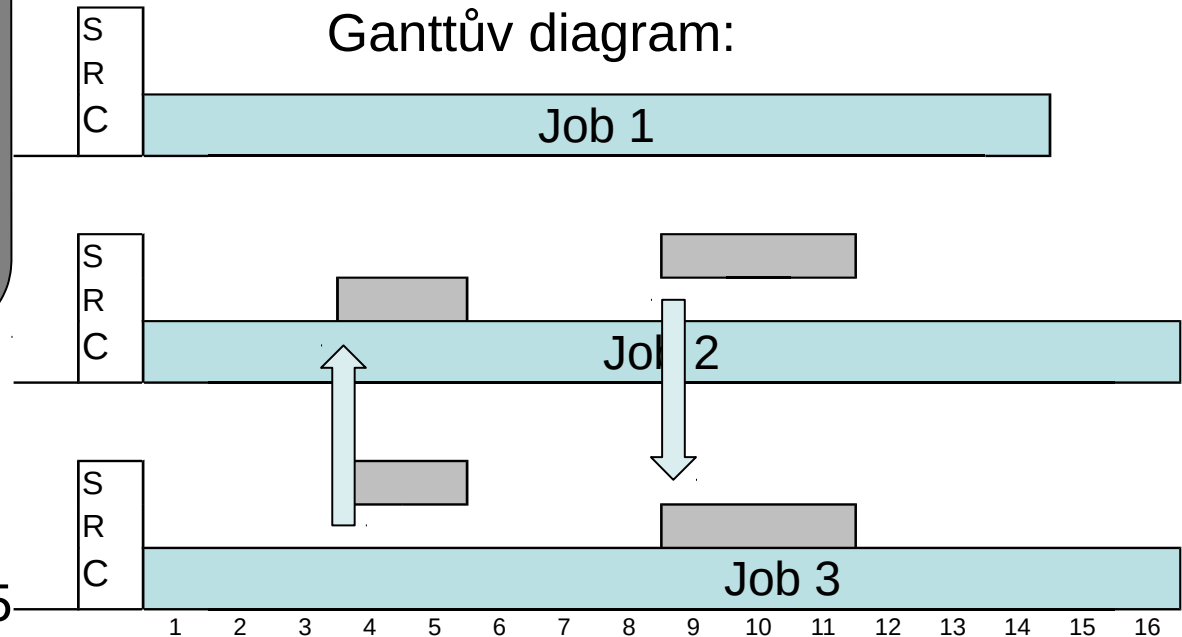
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
3	5	7	3	6	8	7	5

T1,T4	T1,T5	T2,T6	T3,T7	T4,T8	T5,T8
2	6	2	5	3	1

$$S = 44 \text{ sec} / 16 \text{ sec} = 2,75$$

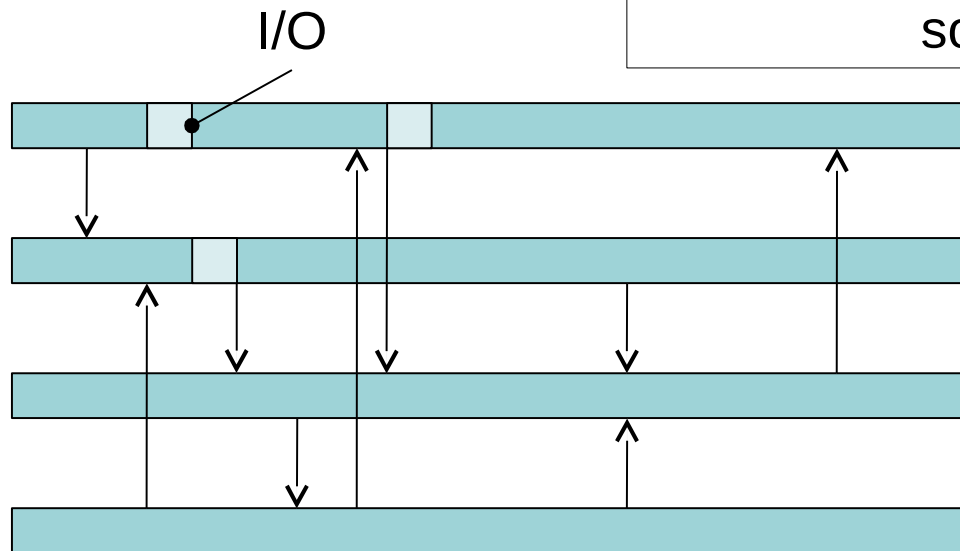
Ganttův diagram:

Rozvrhování

- Scheduling jako algoritmus přidělování zdrojů systému – rozhodování, která úloha na kterém CPU a kdy
 - First-come-first-serve (čekání na ostatní způsobuje prostoje),
 - Gang scheduling (problémem jsou I/O a blokující komunikace),
 - Paired gang scheduling.

Počet CPU < počet úloh
=> nemohou všechny běžet
současně

Návrh paralelního programu - rozčleňování

Rozčleňování (Partitioning) – Doménová dekompozice

Ostření

Jak na to?

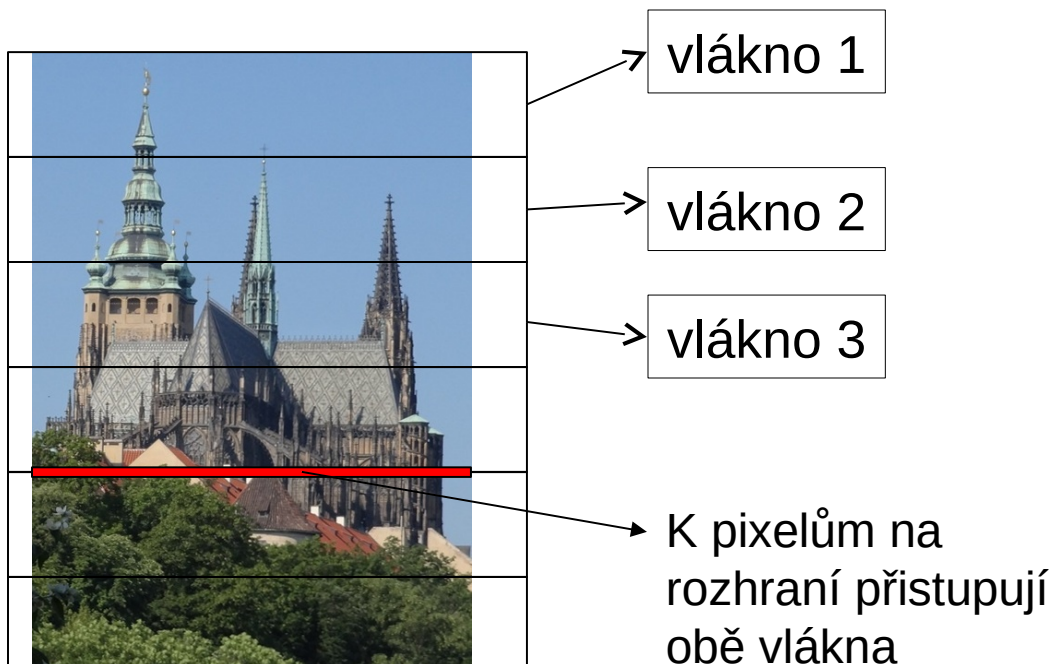

Návrh paralelního programu - rozčleňování

Rozčleňování (Partitioning) – Doménová dekompozice

Jak se obraz zaostřuje? ✉ Konvoluce

Jak paralelně?

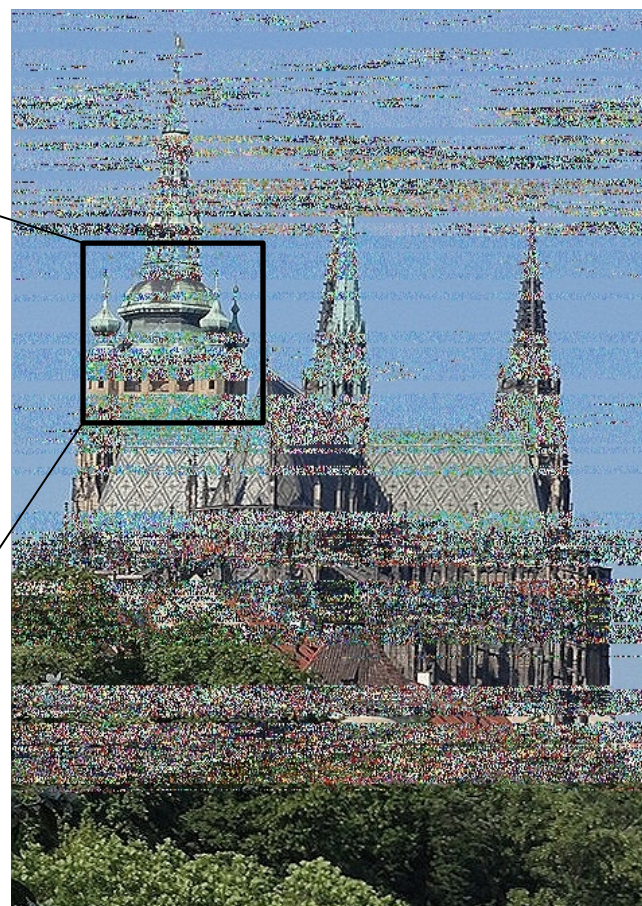
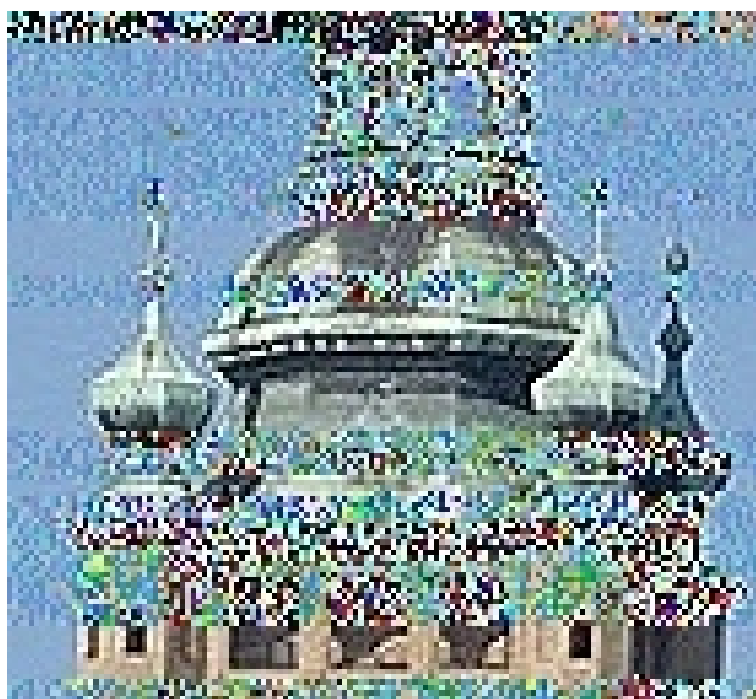

A co konflikty při přístupu do paměti?

Návrh paralelního programu - rozčleňování

Rozčleňování (Partitioning) – Doménová dekompozice

Může to dopadnout i takto:

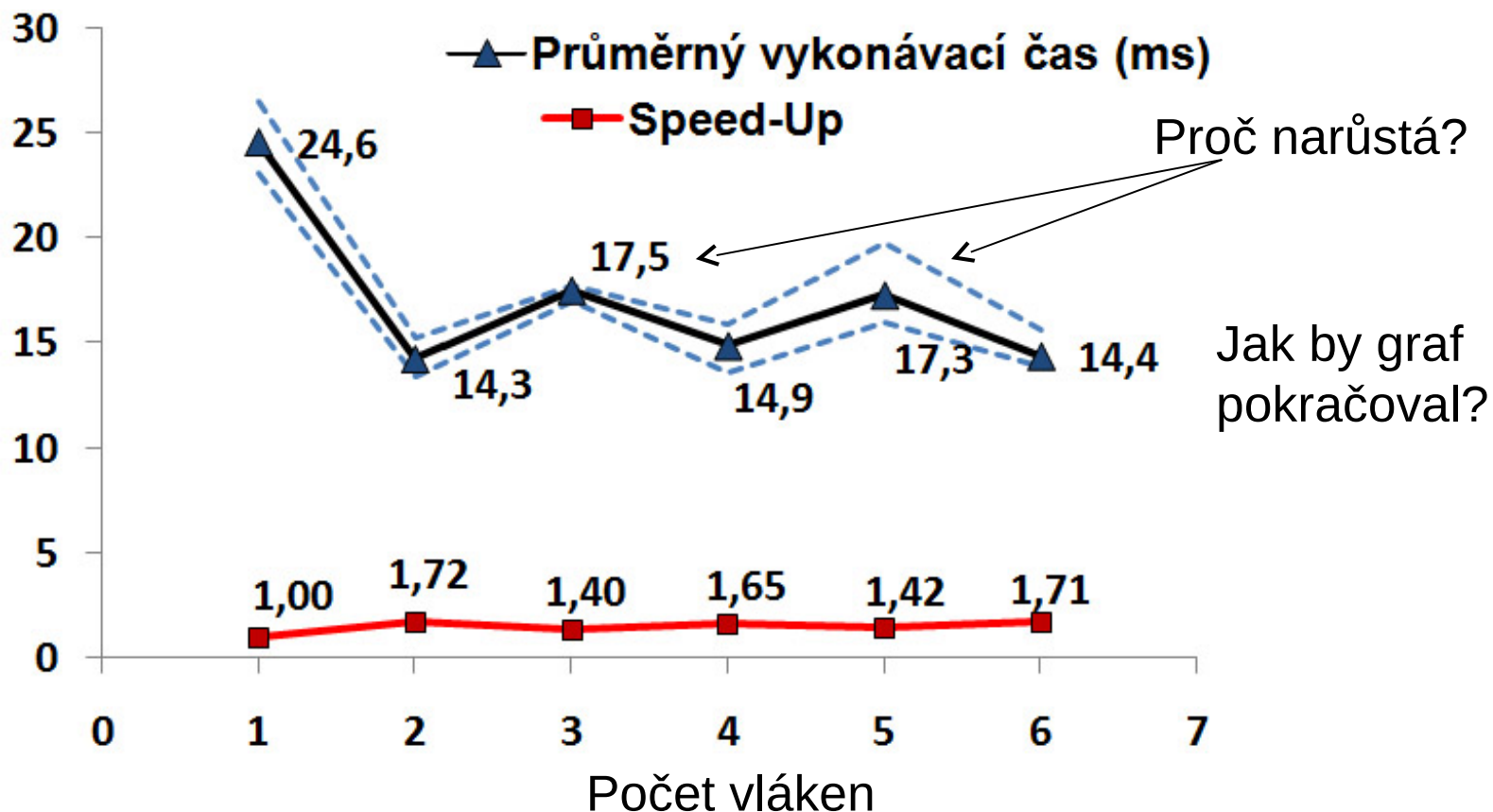

Co je špatně?

Návrh paralelního programu - rozčleňování

Rozčleňování (Partitioning) – Doménová dekompozice

Jak dopadl chrám sv.Víta na dvou-jádrovém CPU?

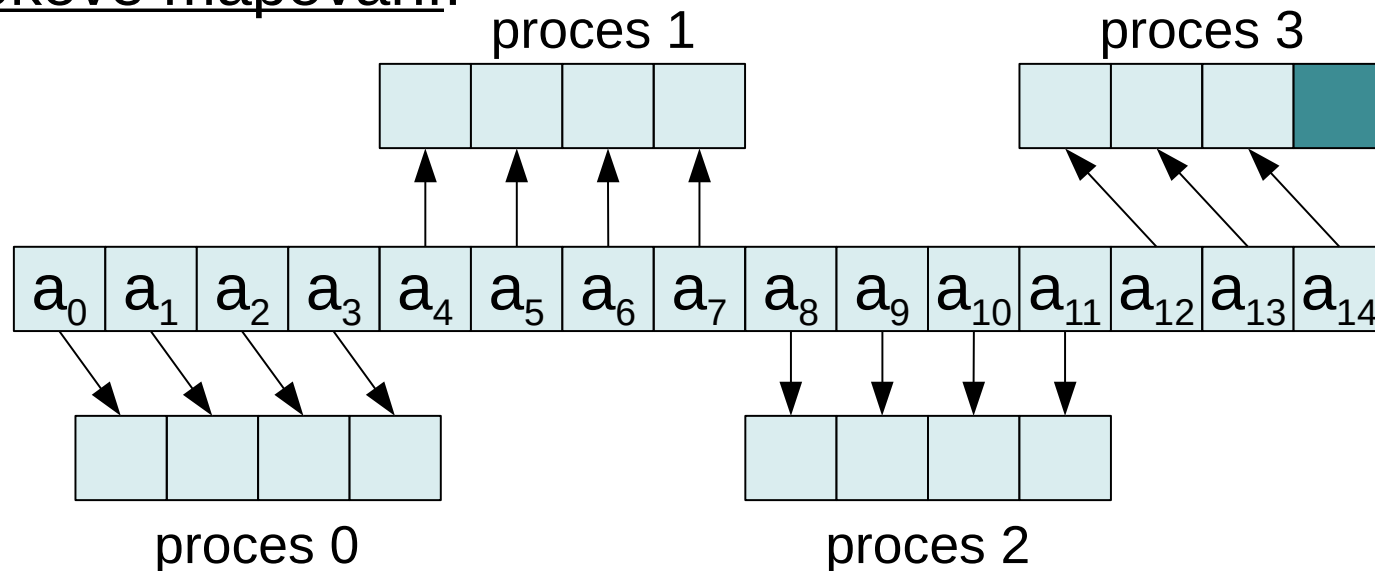

Návrh paralelního programu - rozčleňování

Rozčleňování (Partitioning) – Doménová dekompozice

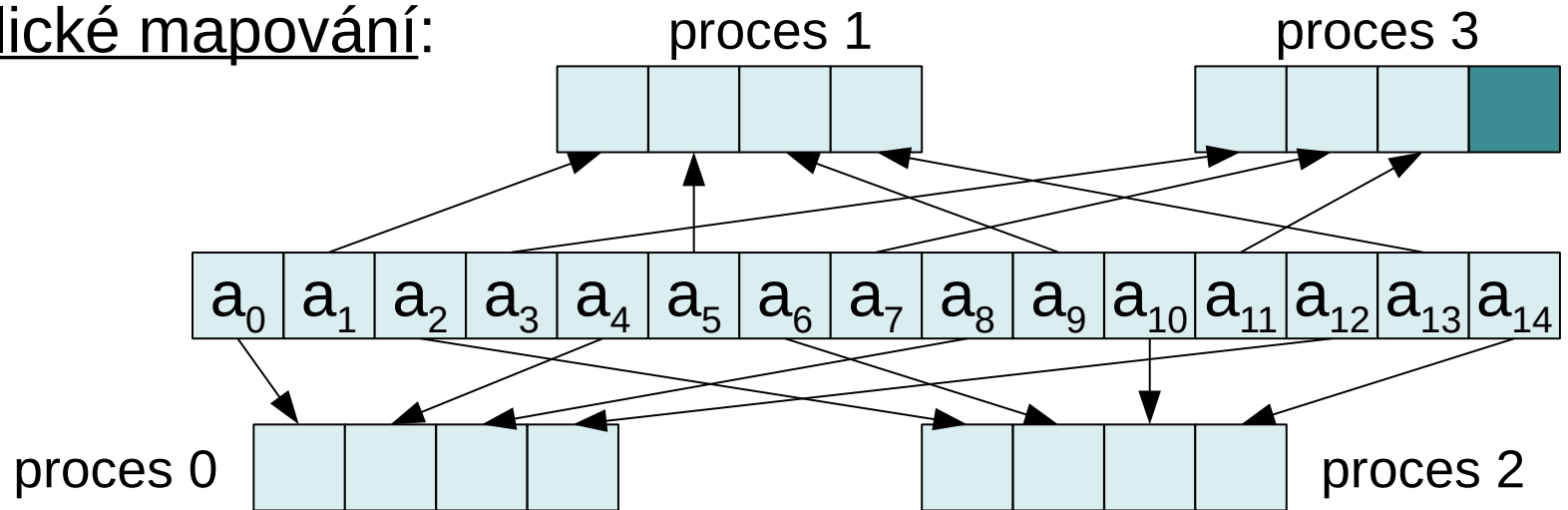
- Množina dat je rozdělena jednotlivým procesům
- $A = (a_0, a_1, \dots, a_{n-1})$ n prvků
- $P = (q_0, q_1, \dots, q_{p-1})$ p procesů

Blokové mapování:

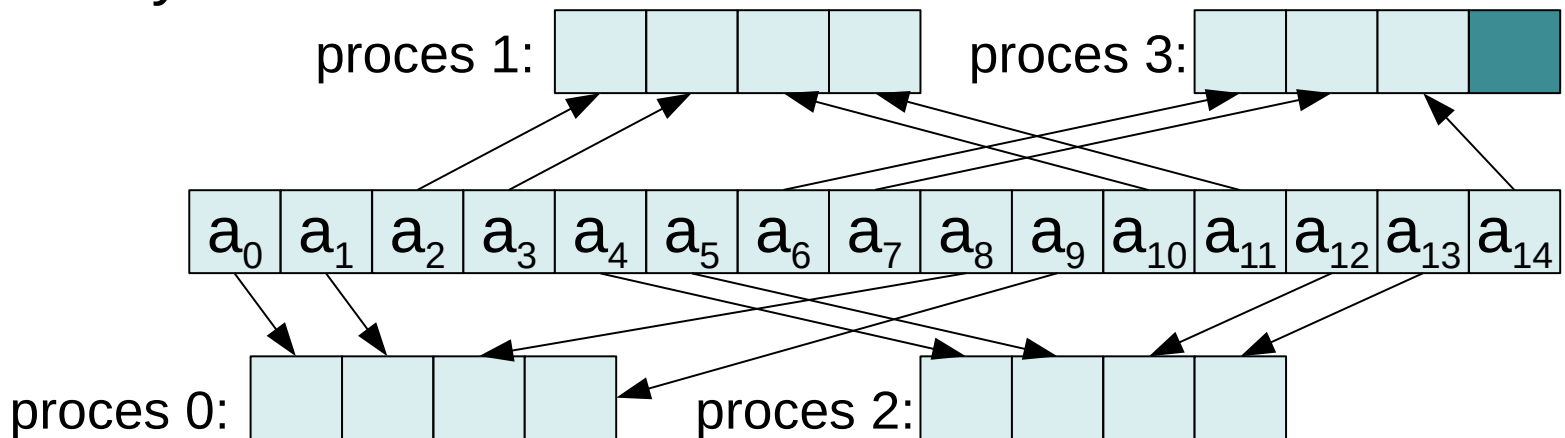

Návrh paralelního programu - rozčleňování

- Cyklické mapování:

- Blokově-cyklické:

Návrh paralelního programu - rozčleňování

- Který způsob je nejvýhodnější? Závisí od charakteru řešené úlohy.. (může ovlivnit přesnost nebo dobu výpočtu)

$$\sum_{i=1}^N \frac{1}{i^2} = \sum_{i=N}^1 \frac{1}{i^2} = \sum_{i=1}^N \frac{1}{(N - i + 1)^2}$$

$$\sum_{i=1}^{10^{10}} \frac{1}{i^2} \approx 1.6449340578301865,$$

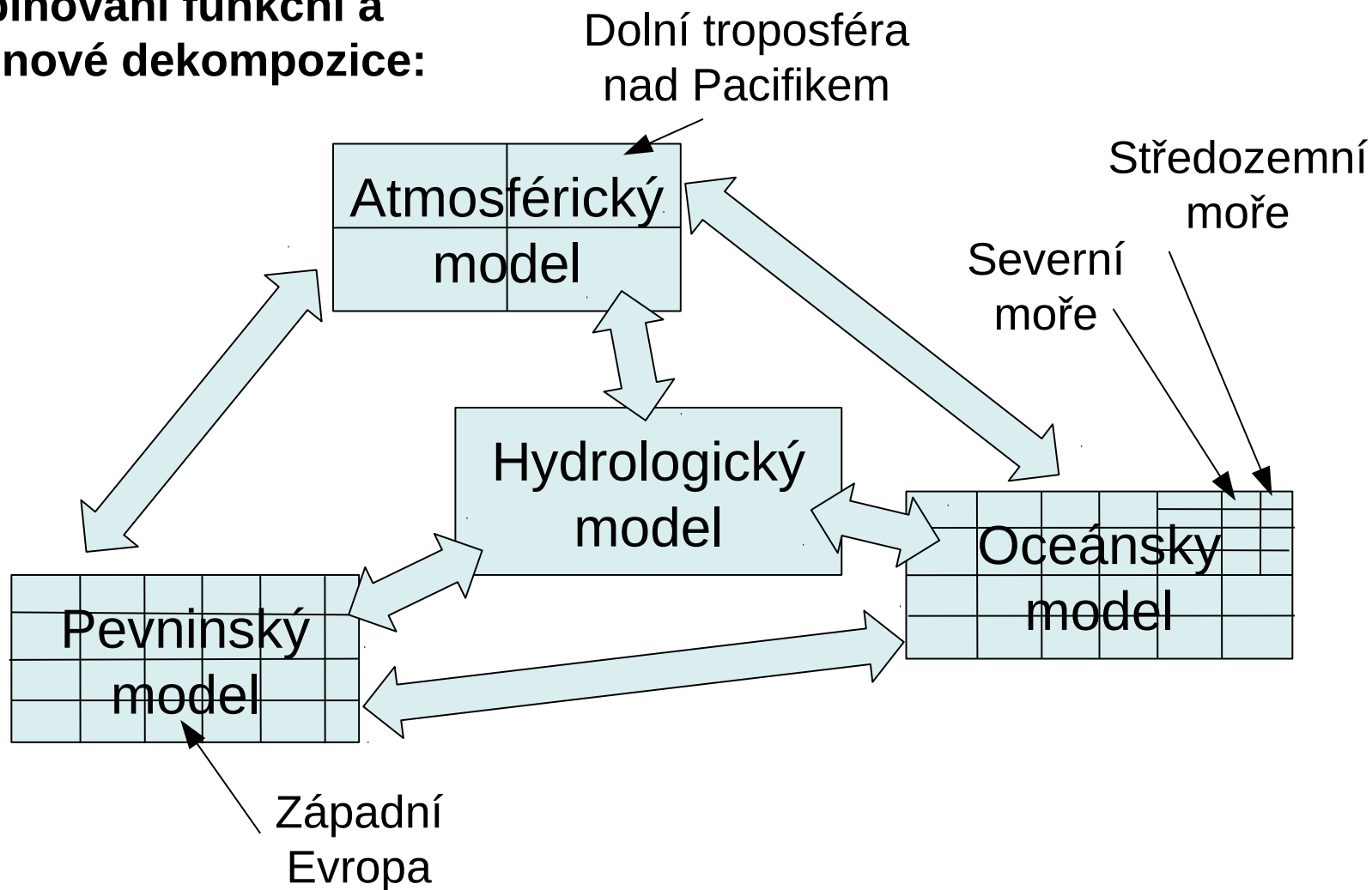
$$\sum_{i=10^{10}}^1 \frac{1}{i^2} \approx 1.6449340667482264$$

V závislosti na zvoleném mapování bude výsledek někde mezi.. (typ double)

Doba výpočtu - Výpočet nad některými skupinami elementů může vyžadovat větší počet iterací pro dosažení konvergence...

Návrh paralelního programu - rozčleňování

Kombinování funkční a doménové dekompozice:

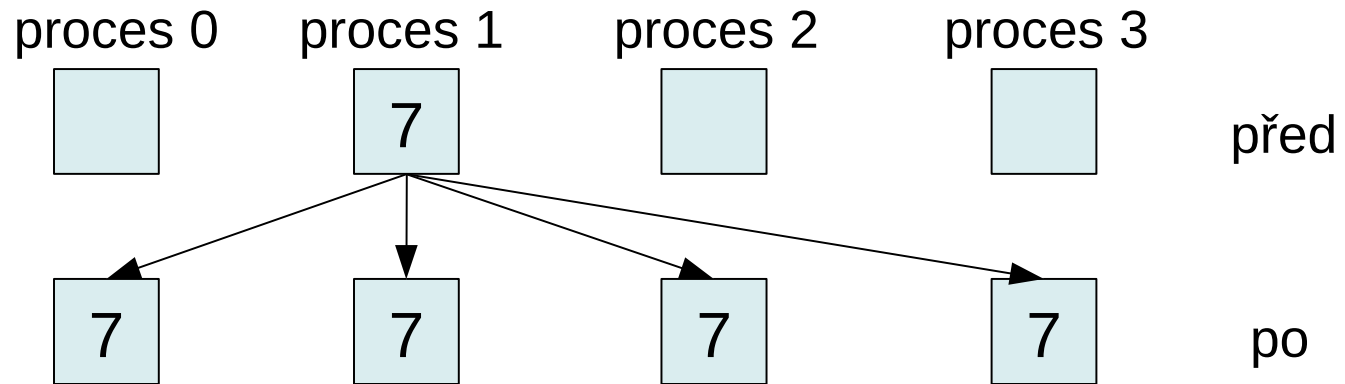

Návrh paralelního programu – komunikace

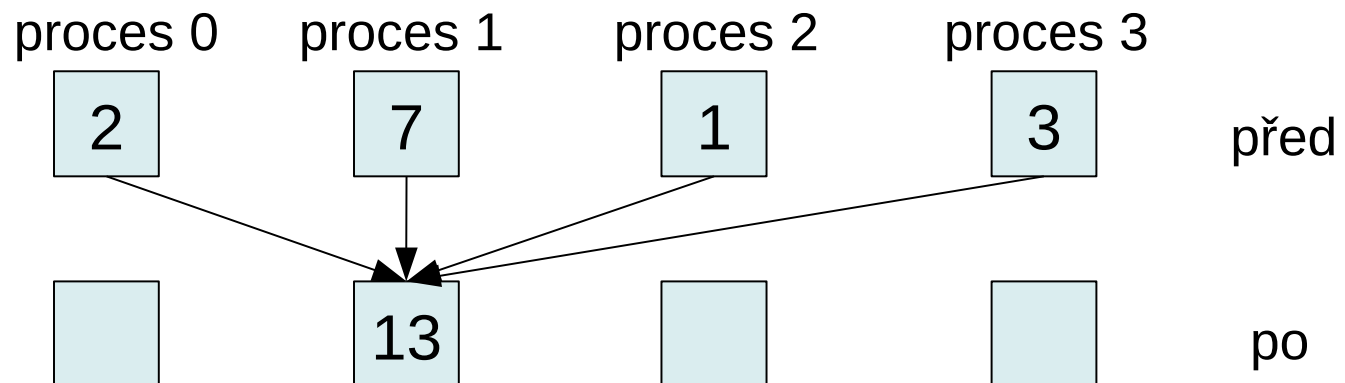
- Přímá komunikace mezi procesy (vlákny) může být programátorovi skryta (závisí na modelu: sdílená paměť, datově paralelní model, vlákna, posílání správ..).
- Cena komunikace.
- Zpoždění (Latency) a šířka pásma (Bandwidth) – mnoho malých správ – dominance latence.., málo velkých – všímáme si víc šířky pásma..
- Synchronní a asynchronní komunikace.
- Point-to-point (Unicast) a kolektivní komunikace; Kolektivní:
 - Broadcast (one-to-all) – šíření – jeden uzel posílá svá data všem,
 - Multicast (one-to-many),
 - Scatter – rozesílání – různé údaje z jednoho uzlu do všech ostatních,
 - Gather – opak scatter,
 - Reduction – redukce – sesbírání dat ze všech uzlů do jednoho,
 - a další.. (Allreduce, Allgather, AlltoAll) -> Kolektivní kom.: vždy blokující.

Návrh paralelního programu – komunikace

Broadcast (source = 1):

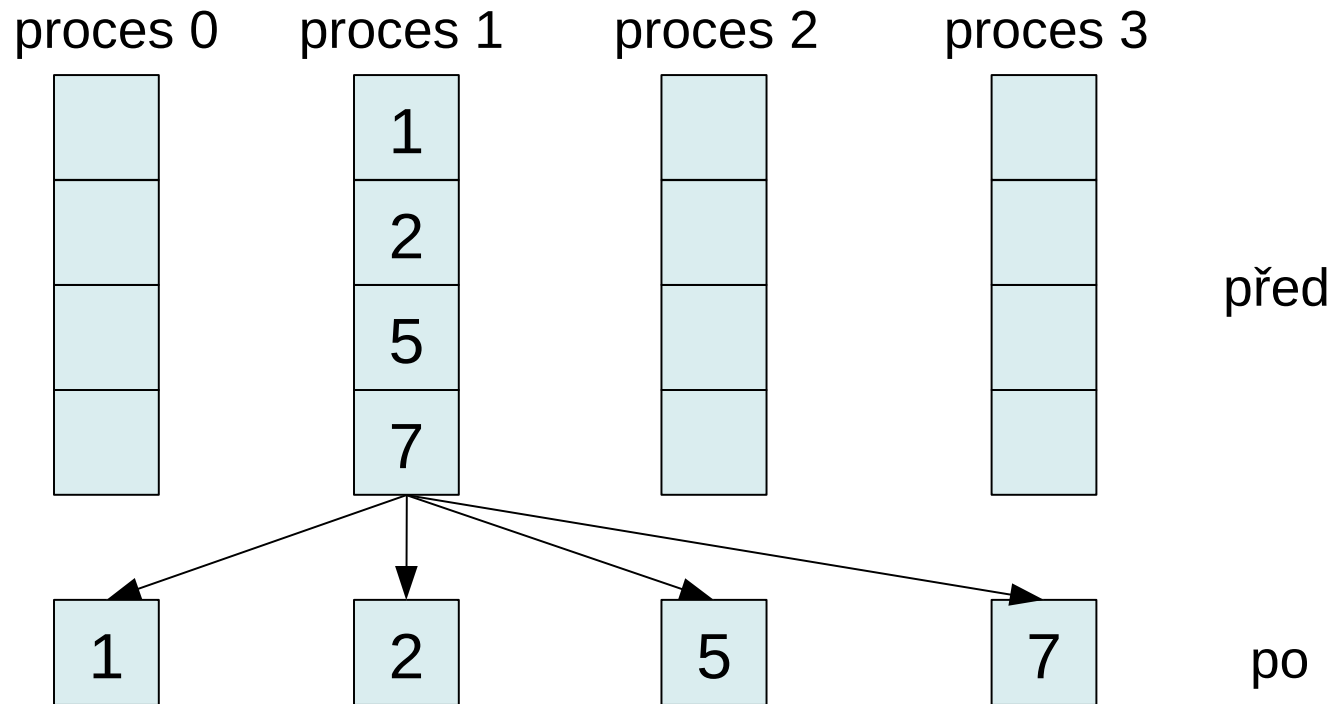

Reduce (destination = 1, operation +):

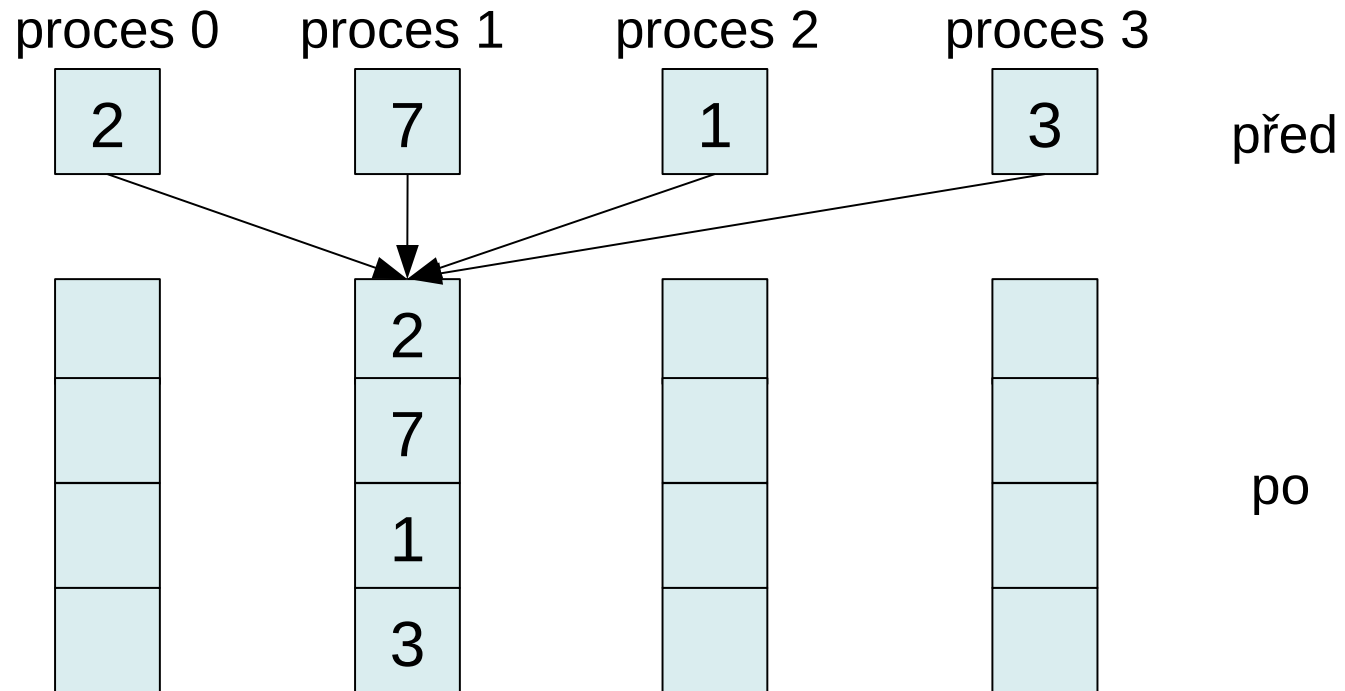
Návrh paralelního programu – komunikace

Scatter (source = 1):

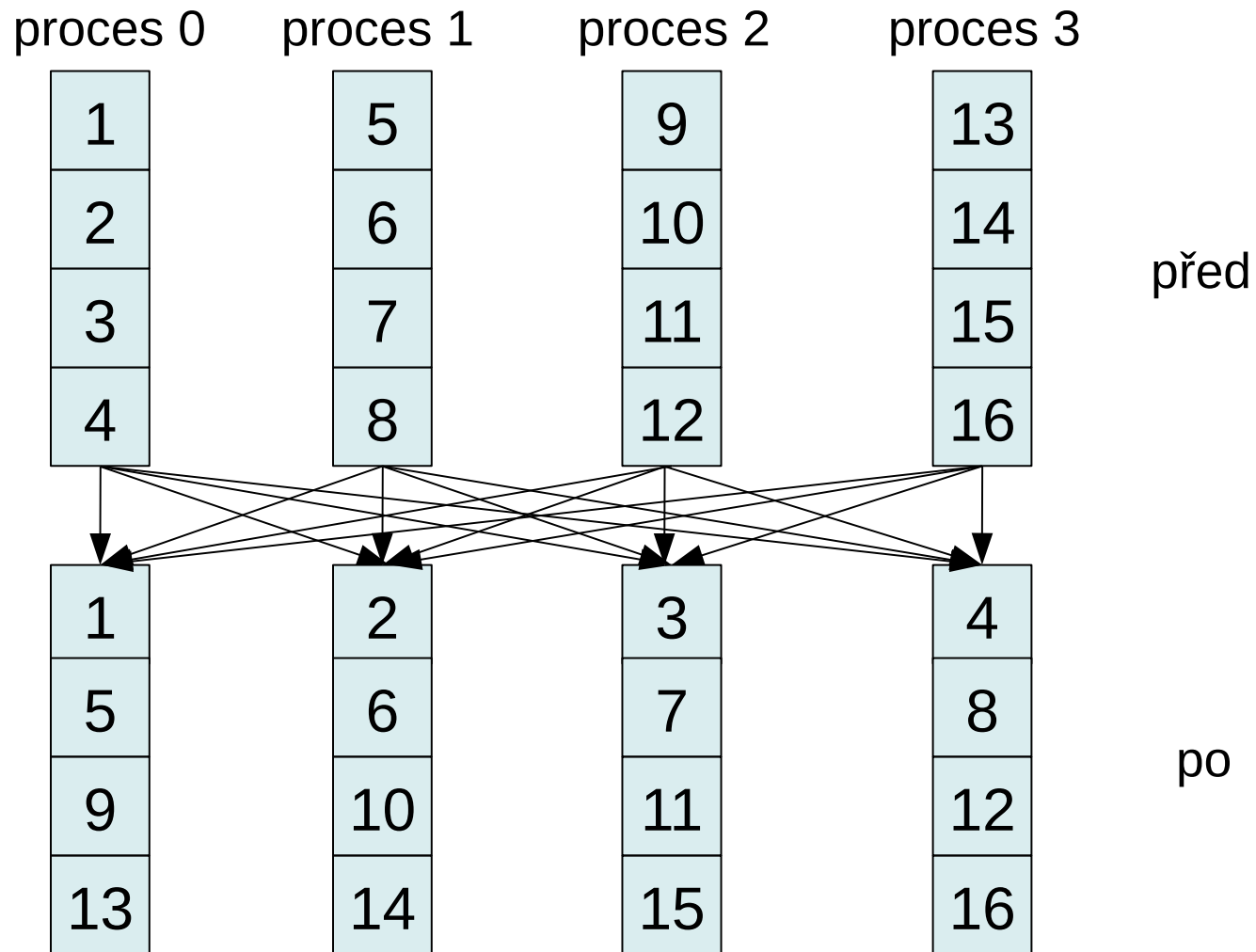
Návrh paralelního programu – komunikace

Gather (destination = 1)

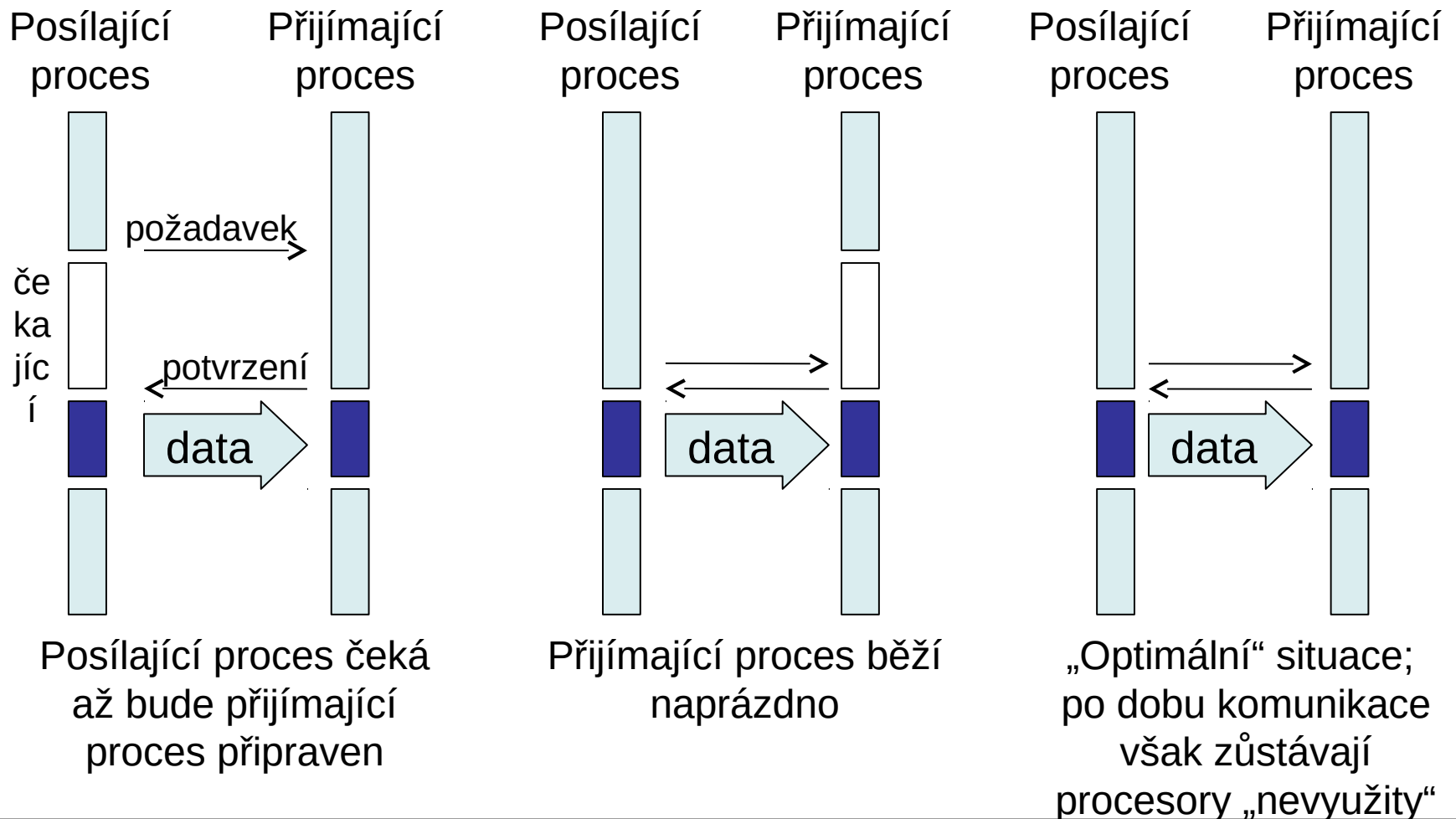
Návrh paralelního programu – komunikace

All to All:

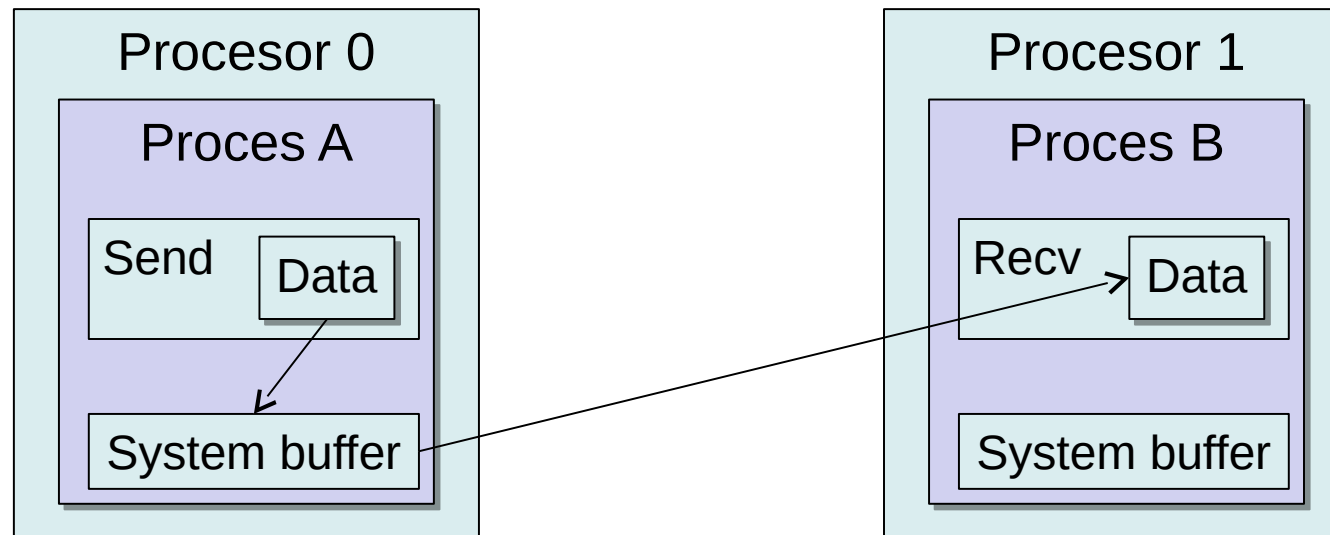
Návrh paralelního programu – komunikace

- Blokující komunikace point-to-point bez užití mezipaměti

Návrh paralelního programu – komunikace

- **Dead-lock** při point-to-point komunikaci bez užití mezipaměti.
P0: send() P1: send()
 receive() receive()
- Řešením je užití mezipaměti..
Aplikační mezipaměť (application buffer) a systémová mezipaměť (system buffer) (skrytá programátorovi).

Návrh paralelního programu – komunikace

Blokující komunikace

- Odesílání je ukončeno (návrat z rutiny), až když je aplikační buffer opět možné volně použít (systémový buffer nemusí být použit – v tom případě je odesílání implementováno jako synchronní).
- Synchronní odesílání – vše jako předchozí + dokončeno přijímání.
- Bufferované odesílání – data jsou nakopírována do odesílacího buffru – použití při nedostatku prostoru v systémovém buffru.
- Přijímání – blokuje, dokud data nejsou přijata v aplikačním buffru

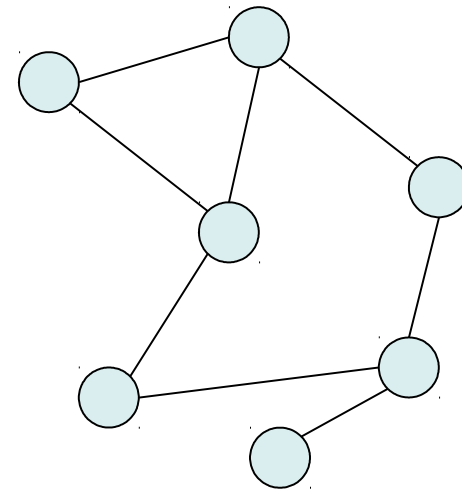
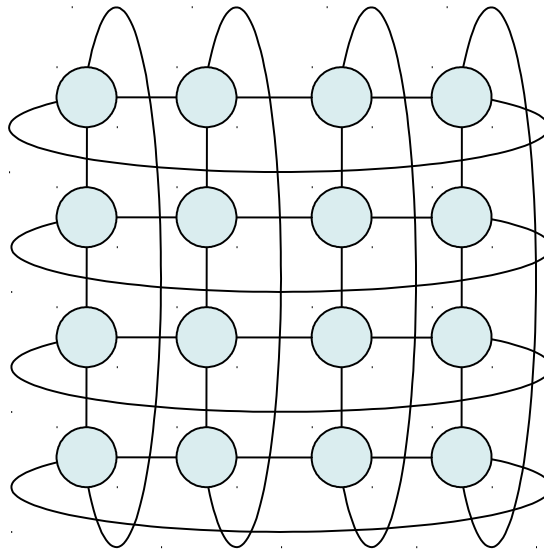
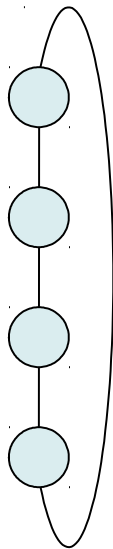
Neblokující komunikace

- Odesílání – program pokračuje bez čekání; aplikační buffer je možné použít až po jeho uvolnění – nutno testovat...!!!
- Synchronní odesílání – test je úspěšný až po přijetí dat.
- Bufferované odesílání – nutno testovat...
- Přijímání – program pokračuje bez čekání; – nutno testovat...

Návrh paralelního programu – Virtuální topologie

Virtuální topologie:

- Výhodné při specifických požadavcích na komunikaci.
- Definují sousednost procesů (uzlů) – sousedící procesy mohou navzájem přímo komunikovat.
- Implementace může (závislé na implementaci) optimalizovat proces mapování procesů na fyzické uzly systému...

Návrh paralelního programu – synchronizace

- Bariéra (Barrier)
 - každá úloha se zastaví na bariéře, pokračuje se když všechny dosáhnou bariéry,
 - nová iterace v datově paralelní smyčce..
- Mutex / Lock / Semaphore
 - konflikty přístupu do společné paměti.
- Operátory synchronní komunikace.

Úkol k zamyšlení

Je daný program. Třeba využít maximální stupeň paralelismu mezi 16 instrukcemi, předpokládejme, že konflikty mezi zdroji a funkčními jednotkami nejsou možné. Všechny instrukce se vykonávají za jeden strojový cyklus. Zanedbávají se všechny ostatní režeie.

- a) Nakreslit programový graf se 16 uzly za účelem vizualizace vztahů mezi těmito 16 instrukcemi.
- b) Použít troj-cestný superskalární procesor na vykonání tohoto programu za minimální čas. Procesor může za jeden strojový cyklus vydávat jednu instrukci přístupu do paměti (*Load* nebo *Store*, ale ne obě), jednu instrukci *Add/Sub* a jednu instrukci *Mul*.
- c) Program realizovat na dvoj-procesorovém systému, přičemž každý procesor je troj-cestný superskalární procesor. Program rozčlenit na dvě vyvážené poloviny. Vypracovat optimální rozvržení paralelního vykonání rozděleného programu dvěma procesory v minimálním čase.

Úkol k zamyšlení

- 1: Load R1, A /R1 ← Mem(A)/
- 2: Load R2, B /R2 ← Mem(B)/
- 3: Mul R3, R1, R2 /R3 ← (R1) x (R2)/
- 4: Load R4, D /R4 ← Mem(D)/
- 5: Mul R5, R1, R4 /R5 ← (R1) x (R4)/
- 6: Add R6, R3, R5 /R6 ← (R3) + (R5)/
- 7: Store X, R6 /Mem(X) ← (R6)/
- 8: Load R7, C /R7 ← Mem(C)/
- 9: Mul R8, R7, R4 /R8 ← (R7) x (R4)/
- 10: Load R9, E /R9 ← Mem(E)/
- 11: Add R10, R8, R9 /R10 ← (R8) + (R9)/
- 12: Store Y, R10 /Mem(Y) ← (R10)/
- 13: Add R11, R6, R10 /R11 ← (R6) + (R10)/
- 14: Store U, R11 /Mem(U) ← (R11)/
- 15: Sub R12, R6, R10 /R12 ← (R6) – (R10)/
- 16: Store V, R12 /Mem(V) ← (R12)/